

Hodnotenie prístupnosti architektonického prostredia vysokých škôl na Slovensku

Zuzana Čerešňová
Lea Rollová
Danica Končeková

**Hodnotenie prístupnosti
architektonického prostredia
vysokých škôl na Slovensku**

**Zuzana Čerešňová
Lea Rollová
Danica Končeková**

Vysokoškolská učebnica poskytuje prehľad vývoja a analýzu súčasného stavu prístupnosti vysokoškolského prostredia na Slovensku. Ťažiskovú časť publikácie tvorí opis hodnotenia univerzálnej prístupnosti vysokoškolského prostredia a výsledky hodnotenia realizovaného prieskumu prístupnosti vybraných verejných vysokých škôl na Slovensku, ktorý sa uskutočnil v spolupráci so študentami Fakulty architektúry STU v Bratislave.

Publikácia je prvý výstup medzinárodného výskumného projektu „UNIALL: Accessibility of Higher Education for Students with Special Needs“, realizovaného v rámci programu Erasmus+, Kľúčová akcia 2: Strategické partnerstvá v oblasti vysokoškolského vzdelávania.

Vysokoškolská učebnica poskytuje dôležité informácie pracovníkom v oblasti vysokoškolského vzdelávania, univerzitným a fakultným koordinátorom pre študentov so špecifickými potrebami, projektantom a taktiež samotným študentom so špecifickými potrebami, ktorí by mali byť začlenení do všetkých rozhodovacích a monitorovacích procesov, ktoré súvisia s ich vzdelávaním na základe ľudsko-právnych dokumentov.

Publikácia bola vypracovaná v rámci projektu UNIALL - Accessibility of Higher Education for Students with Special Needs (2015-KA203-008959) spolufinancovaného z prostriedkov Európskej únie v rámci programu Erasmus+, Kľúčová akcia 2: Strategické partnerstvá.

Erasmus+

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť textu nesmie byť použitá na ďalšie šírenie akoukoľvek formou bez predchádzajúceho súhlasu autorov alebo vydavateľstva.

© doc. Ing. arch. Zuzana Čerešňová, PhD.

doc. Ing. arch. Lea Rollová, PhD.

doc. Ing. arch. Danica Končeková, PhD.

Výskumné a školiace centrum bezbariérového navrhovania (Centre of Design for All),
Fakulta architektúry

Editor: doc. Ing. arch. Zuzana Čerešňová, PhD.

Recenzenti: prof. Ing. arch. Ivan Petelen, CSc.

PaedDr. Elena Mendelová, PhD.

Ing. arch. Pavol Korček, PhD.

Grafická úprava: Ing. arch. Michal Kacej

Schválila Edičná rada FA STU v Bratislave.

ISBN 978-80-227-4804-9 (elektronická verzia)

Obsah

Obsah	1
Úvod	2
1 Prístupnosť vysokoškolského vzdelávania na Slovensku	4
1.1 Vývoj prístupnosti vysokoškolského vzdelávania pre študentov so špecifickými potrebami	4
1.2 Súčasný stav prístupnosti vysokoškolského vzdelávania na Slovensku	5
1.3 Základné odporúčania na zlepšenie prístupnosti vysokoškolského vzdelávania	8
2 Prehľad legislatívnych a politických dokumentov súvisiacich s prístupnosťou vysokoškolského vzdelávania na Slovensku	9
2.1 Prehľad legislatívnych dokumentov súvisiacich s prístupnosťou vzdelávania	9
2.2 Prehľad legislatívnych dokumentov súvisiacich s prístupnosťou informácií a študijných materiálov	11
2.3 Prehľad legislatívnych dokumentov súvisiacich s univerzálnou/bezbariérovou prístupnosťou prostredia	12
2.4 Národné dokumenty na podporu prístupnosti vzdelávania	13
2.5 Finančná podpora na vytváranie prístupného vysokoškolského prostredia	15
2.6 Základné odporúčania na legislatívne zabezpečenie prístupnosti vysokoškolského vzdelávania	17
3 Systém monitorovania a hodnotenia univerzálnej prístupnosti	18
3.1 Metódy a druhy prieskumov, testovania a hodnotenia prístupnosti fyzického/architektonického prostredia	20
3.2 Proces monitorovania a hodnotenia objektov	21
3.3 Nástroje na monitorovanie a hodnotenie prístupnosti	23
3.4 Spracovanie záverečnej hodnotiacej správy	25
4 Vyhodnotenie realizovaného prieskumu univerzálnej prístupnosti vysokoškolských budov na Slovensku	29
4.1 Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov	30
4.2 Hodnotenie z hľadiska bezpečnosti pri pohybe a užívaní	46
4.3 Hodnotenie z hľadiska orientácie a prístupu k informáciám	50
4.4 Hodnotenie z hľadiska evakuácie osôb	54
4.5 Sumarizácia hodnotenia prístupnosti vysokoškolského prostredia na Slovensku	55
5 Záver	57
Zdroje	60
Príloha 1. Zoznam hodnotených objektov vysokých škôl:	63
Príloha 2. Hodnotiaci hárok – vysoké školy	65
Príloha 3. Hodnotiaci hárok – študentské domovy	73
Príloha 4. Vzor záverečnej hodnotiacej správy	82

Úvod

Predkladaná publikácia je prvý výstup medzinárodného projektu „UNIALL: *Accessibility of Higher Education for Students with Special Needs*“, realizovaného v rámci programu Erasmus+, Kľúčová akcia 2: Strategické partnerstvá v oblasti vysokoškolského vzdelávania. Kolektív autorov publikácie z Výskumného a školiaceho centra bezbariérového navrhovania (CEDA) z Fakulty architektúry Slovenskej technickej univerzity (STU) v Bratislave sa zaoberá výskumom univerzálneho navrhovania a v rámci projektu UNIALL pôsobí ako hlavný koordinátor.

Na základe dlhodobého výskumu vytvorili autori publikácie systém hodnotenia univerzálnej prístupnosti vysokoškolského prostredia, ktorý overili na viacerých prieskumoch realizovaných na STU a Univerzite Komenského v Bratislave. Vytvorený systém hodnotenia prístupnosti je inovatívny, lebo sú v ňom implementované požiadavky prístupnosti v zmysle metódy „univerzálne navrhovanie/univerzálny dizajn“, ktorá je odporúčanou metódou v mnohých svetových a európskych dokumentoch súvisiacich s dodržiavaním ľudských práv a so zabezpečením inklúzie osôb so zdravotným postihnutím do života spoločnosti, napríklad podľa Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý Slovenská republika ratifikovala v roku 2010.

Autori publikácie v spolupráci so študentmi Fakulty architektúry STU realizovali výskum, v ktorom mapovali a vyhodnocovali komplexnú prístupnosť vysokoškolského prostredia na Slovensku. Mapovanie bolo realizované v súlade s vytvoreným systémom hodnotenia prístupnosti prostredia.

Aktuálne sa na Slovensku realizujú viaceré opatrenia, ktoré umožňujú intenzívnejšie začleňovanie študentov so špecifickými potrebami do akademického prostredia. V zmysle Zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách je potrebné zabezpečiť univerzálne prístupné vysokoškolské prostredie, ktoré komplexne zohľadňuje všetky oblasti súvisiace so vzdelávaním:

1. **prístupnosť a dostupnosť podporných služieb** pre študentov so špecifickými potrebami (poradenské služby, podpora a asistencia pri štúdiu, tlmočenie do posunkového jazyka a pod.),

2. **informačno-komunikačnú prístupnosť** (IKT systémy, asistenčné technológie, webové stránky VŠ, akademický informačný systém),
3. **prístupnosť študijných materiálov** pre študentov so špecifickými potrebami, najmä so zmyslovým postihnutím,
4. **prístupnosť a užívateľnosť fyzického prostredia** (celková prístupnosť vonkajšieho a vnútorného prostredia, zariadenia priestorov, orientačno-informačných systémov a podobne).

V prvej kapitole autori poskytujú prehľad vývoja prístupnosti vysokoškolského vzdelávania pre študentov so špecifickými potrebami na Slovensku ako aj východiskovú analýzu súčasného stavu prístupnosti VŠ vzdelávania, ktorú autori vykonali na základe predchádzajúcich prieskumov. V druhej kapitole autori sumarizujú prehľad legislatívnych a politických dokumentov súvisiacich s prístupnosťou VŠ vzdelávania na Slovensku, vrátane informačno-komunikačnej prístupnosti a univerzálnej/bezbariérovej prístupnosti prostredia. V ďalších častiach publikácie zverejňujú vlastné výsledky výskumu, ktoré súvisia s fyzickou prístupnosťou vysokoškolského prostredia. V tretej kapitole opisujú vytvorený „Systém monitorovania a hodnotenia univerzálnej prístupnosti vysokoškolského prostredia“ a jeho očakávaný prínos pri hodnotení univerzálnej prístupnosti. V štvrtej kapitole zverejňujú výsledky a hodnotenia realizovaného prieskumu univerzálnej/bezbariérovej prístupnosti vybraných 14 verejných vysokých škôl na Slovensku, v rámci ktorého boli zmapované architektonické a orientačné bariéry v 43 budovách fakúlt a v 10 budovách študentských domovov.

Publikácia je určená študentom a projektantom v oblasti architektonickej tvorby, ďalej pracovníkom v oblasti vysokoškolského vzdelávania, koordinátorom študentov so špecifickými potrebami, a prirodzene aj študentom so špecifickými potrebami, ktorí by mali byť začlenení do všetkých rozhodovacích a monitorovacích procesov, ktoré súvisia s ich vzdelávaním.

1 Prístupnosť vysokoškolského vzdelávania na Slovensku

1.1 Vývoj prístupnosti vysokoškolského vzdelávania pre študentov so špecifickými potrebami

Problematika prístupnosti vysokoškolského prostredia pre študentov so špecifickými potrebami sa na Slovensku začala výraznejšie rozvíjať až v **90. rokoch 20. storočia**. Niektoré vysoké školy sa systematicky venovali podpore študentov so zdravotným postihnutím, pričom prvé špecializované pracovisko zamerané na **podporu študentov** so zrakovým postihnutím vzniklo na Univerzite Komenského v Bratislave v roku 1993. Neskôr v roku 2000 vzniklo Bezbariérové centrum na Technickej univerzite v Košiciach. Uvedené pracoviská sú zamerané najmä na poradenské aktivity a poskytovanie podporných služieb a asistenčných technológií pre študentov so špecifickými potrebami. Zároveň plnia funkciu koordinačných a vzdelávacích centier s celoštátnou pôsobnosťou.

V roku 2008 vzniklo Výskumné a školiace centrum bezbariérového navrhovania (CEDA) na Fakulte architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, ktorého členovia sa už od roku 1997 venujú problematike tvorby **univerzálne prístupného prostredia** a poskytujú vzdelávacie programy v oblasti univerzálneho navrhovania.

Postupne začali vznikať **podporné centrá pre študentov so špecifickým potrebami** na viacerých verejných vysokých školách. V súčasnosti sú zriadené takéto podporné centrá na ôsmich verejných vysokých školách (z celkového počtu 20 verejných VŠ). Na jednej vysokej škole funguje virtuálne centrum podpory pre študentov so špecifickými potrebami (Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach).

Výraznejší posun v zabezpečovaní prístupného vysokoškolského prostredia nastal na Slovensku v roku 2013, najmä na základe krokov zo strany **Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (MŠVVaŠ SR)**. Bola prijatá novelizácia zákona, podporili sa procesy identifikácie bariér a potom aj ich postupné odstraňovanie pomocou štátnych dotácií. Taktiež sa situácia na viacerých vysokých školách zlepšila po zavedení dotácie na zabezpečenie podporných služieb študentom so špecifickými potrebami.

V roku 2013 zriadilo MŠVVaŠ SR **Radu ministra na podporu štúdia študentov so špecifickými potrebami**.¹ Hlavným poslaním Rady je zabezpečiť systematické riešenie problematiky štúdia študentov so špecifickými potrebami a vytvorenie platformy na spoluprácu medzi ministerstvom, vysokými školami a neziskovými organizáciami. Členovia Rady sa spolupodieľajú na tvorbe **metodických usmernení** pre vytváranie podmienok pre študentov so špecifickými potrebami na vysokých školách.²

1.2 Súčasný stav prístupnosti vysokoškolského vzdelávania na Slovensku

Na Slovensku je zriadených 20 verejných vysokých škôl, 3 štátne vysoké školy a 12 súkromných vysokých škôl. Celkovo na verejných vysokých školách na Slovensku študuje približne 140-tisíc študentov.³ Najväčší počet študentov, približne 26-tisíc, má Univerzita Komenského v Bratislave, na druhom mieste je Slovenská technická univerzita v Bratislave s počtom študentov približne 14-tisíc a na treťom mieste je Technická univerzita v Košiciach s počtom študentov okolo 10-tisíc.⁴

Na vysokých školách na Slovensku študuje pomerne **nízke percento študentov so špecifickými potrebami** aj napriek faktu, že sa ich počet každoročne zvyšuje. Podľa údajov z Centrálného registra študentov (stav z decembra 2016) je evidovaných 948 študentov so špecifickými potrebami, ktorí tvoria približne 0,63 % z celkového počtu študentov študujúcich na verejných vysokých školách. Viaceré výskumy⁵ však poukazujú na vysoký záujem študentov so špecifickými potrebami študujúcich na stredných školách o štúdium na vysokej škole, čo je v rozpore so zisteným údajom nízkeho podielu študentov so špecifickými potrebami na celkovom počte vysokoškolských študentov.

¹ <https://www.minedu.sk/rada-ministra-na-podporu-studia-studentov-so-specifickymi-potrebami/>

² <https://www.minedu.sk/usmernenie-k-vytvaraniu-podmienok-studia-pre-studentov-so-specifickymi-potrebami/>

³ <https://www.minedu.sk/rozpis-dotacii-zo-statneho-rozpocetu-verejnym-vysokym-skolam-na-rok-2017/>

⁴ <https://www.minedu.sk/rozpis-dotacii-zo-statneho-rozpocetu-verejnym-vysokym-skolam-na-rok-2017/>

⁵ Matulník, J., Orgonášová, M., Ritomský A.: Podmienky štúdia študentov so zdravotným postihnutím na vysokých školách v SR. In: Sociológia zdravotníctví a medicíny. Brno: Tribun s.r.o, 2010, s. 143-157

Jedna z príčin uvedeného stavu je **existencia bariér** v prostredí vysokých škôl, nielen čo sa týka fyzického, resp. architektonického prostredia, ale aj komunikačného a informačného prostredia. Zároveň na mnohých vysokých školách **chýbajú podporné centrá** pre študentov so špecifickými potrebami, ktoré by im vedeli poskytnúť potrebnú podporu pri štúdiu.

Uchádzači o štúdium si overujú prístupnosť prostredia jednotlivých škôl a ubytovania, ako aj rozsah poskytovaných podporných služieb a na základe toho si často vyberajú školu, ktorá má vytvorené najlepšie podmienky pre študentov so špecifickými potrebami, čiže sa nerozhodujú len podľa oblasti svojho záujmu o konkrétny študijný odbor. Vysoký záujem študentov so špecifickými potrebami o štúdium na Univerzite Komenského v Bratislave a na Technickej univerzite v Košiciach súvisí aj s existenciou podporných centier na týchto univerzitách, ako aj s dosiahnutým stavom prístupnosti ich prostredia.

Nízky počet študentov so špecifickými potrebami na vysokých školách možno pripísať aj nedostatočnej pripravenosti študentov so zdravotným postihnutím na vysokoškolské štúdium. Na Slovensku stále existuje mnoho špeciálnych škôl a proces prechodu základných a stredných škôl na inkluzívne formy vzdelávania nenapreduje dostatočne rýchlo, čo konštatuje aj Výbor OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím vo svojej reakcii na Výhodiskovú správu SR k Dohovoru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím, ktorá hodnotila obdobia rokov 2014 až 2015. V dokumente „Záverečné odporúčania k východiskovej správe Slovenskej republiky“⁶ odporúča, aby zmluvný štát: (a) upravil vynútitel'né právo na kvalitné inkluzívne vzdelávanie v Zákone o vzdelávaní, vrátane definovania inkluzívneho vzdelávania, (b) prijal právne záväzný plán prechodu od segregovaných škôl k inkluzívnemu vzdelávaniu na všetkých úrovniach vrátane stanovenia harmonogramu, určenia zodpovedných orgánov a pridelenia primeraných zdrojov.

V rokoch 2011 až 2013 bol realizovaný projekt MŠVVaŠ SR zameraný na **mapovanie podmienok na štúdium študentov so špecifickými potrebami na**

⁶ Výbor OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím (2016): Záverečné odporúčania k východiskovej správe Slovenskej republiky, str.8

vysokých školách v SR.⁷ V rámci projektu boli na základe vykonaných analýz a prieskumov vypracované „Štandardy zabezpečenia podmienok štúdia pre osoby so zdravotným postihnutím na vysokých školách v SR“ (ďalej len Štandardy) a „Priority zabezpečenia prístupnosti vzdelania“ (ďalej len Priority).

Hlavný cieľ Štandardov je podpora vytvárania inkluzívneho vysokoškolského prostredia prostredníctvom implementácie univerzálneho navrhovania do všetkých oblastí súvisiacich so vzdelávaním, vrátane stavebných činností v školskom prostredí. Ďalej je v Štandardoch špecifikovaná potreba zavedenia odborného posudzovania projektov novostavieb a rekonštrukcií školských objektov vyškoleným znalcom, ktorý je odborník na univerzálne navrhovanie. Zároveň je zdôrazňovaná potreba zavedenia monitorovania a kontroly dodržiavania zásad univerzálneho navrhovania, nielen v stavebnej oblasti. Koncept prístupnosti by mal byť súčasťou stratégií a akčných plánov vysokých škôl, ako aj programov hodnotenia kvality škôl (akreditácie).

V Prioritách je zdôraznená povinnosť vysokých škôl zabezpečovať prístupné prostredie odstraňovaním bariér a smerovať k vytváraniu inkluzívneho prostredia pomocou metódy univerzálneho navrhovania. Na realizáciu tohto procesu je potrebné, aby vysoké školy zabezpečili vzdelávanie svojich zamestnancov o problematike zdravotného postihnutia a univerzálneho navrhovania.

Stavom prístupnosti vzdelávania sa zaoberá aj **Správa o stave školstva na Slovensku a o systémových krokoch na podporu jeho ďalšieho rozvoja**⁸ (ďalej len Správa) z roku 2013, v ktorej je predostretá potreba vytvoriť „**školstvo dostupné pre všetkých**“. Medzi základné úlohy na zlepšenie prístupnosti vzdelávania patrí potreba zabezpečiť bezbariérové prostredie škôl. V správe sa uvádza, že hlavný problém v podmienkach Slovenska sú prekážky, ktoré osobám so znevýhodnením (zdravotným, ale aj sociálnym) bránia prístupu k vzdelávaniu. Vážne prekážky podľa tejto správy predstavujú **fyzické bariéry** a **informačné bariéry**, no zároveň aj

⁷ Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR: Výstupy projektu mapujúceho podmienky na štúdium študentov so špecifickými potrebami: Štandardy zabezpečenia podmienok štúdia pre osoby so zdravotným postihnutím na vysokých školách v SR pre roky 2011 – 2013

⁸ Správa o stave školstva na Slovensku a o systémových krokoch na podporu jeho ďalšieho rozvoja. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, 2013

personálne bariéry, čiže nepripravenosť zamestnancov na prácu so študentmi so špecifickými potrebami. Vysoké školy majú aktívne identifikovať uvedené bariéry a prijať opatrenia na ich postupné odstránenie.

Ako ďalší problém sa v správe uvádza **nedostatok podporných služieb** a ich poddimenzované personálne a finančné zabezpečenie, ako aj nedostatok študijných materiálov vo vhodných formátoch pre študentov so zrakovým postihnutím. V tejto oblasti je dôležité **podporovať vznik a rozvoj centier podpory** pre študentov so špecifickými potrebami, ktoré majú prispievať k odstraňovaniu bariér a smerovať k vytváraniu inkluzívneho prostredia vysokých škôl.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR má záujem podporovať tvorbu akčných plánov vysokých škôl zameraných na identifikáciu a odstraňovanie bariér v prístupe k vysokoškolskému štúdiu, pričom od roku 2015 poskytuje aj finančnú podporu na napĺňanie týchto plánov, a to formou rozvojových projektov.

1.3 Základné odporúčania na zlepšenie prístupnosti vysokoškolského vzdelávania

Na zlepšenie prístupnosti vysokoškolského vzdelávania na Slovensku je potrebné:

1. urýchliť proces prechodu základných a stredných škôl na inkluzívne formy vzdelávania a skvalitniť prípravu študentov so špecifickými potrebami na vysokoškolské štúdium,
2. podporovať vznik podporných centier na všetkých vysokých školách, ktoré by poskytovali študentom so špecifickými potrebami potrebnú podporu pri štúdiu,
3. podporovať odstraňovanie architektonických, informačných a komunikačných bariér vo vysokoškolskom prostredí,
4. podporovať vzdelávanie o metóde Univerzálneho navrhovania/dizajnu, ktorá sa uplatňuje nielen v oblasti tvorby fyzického prostredia, ale aj v informačno-komunikačnej a pedagogickej oblasti (napr. Universal Design for Learning).

2 Prehľad legislatívnych a politických dokumentov súvisiacich s prístupnosťou vysokoškolského vzdelávania na Slovensku

2.1 Prehľad legislatívnych dokumentov súvisiacich s prístupnosťou vzdelávania

Základné právo na vzdelanie je zakotvené v **Ústave Slovenskej republiky** č. 460/1992 Z. z. v znení neskorších predpisov. Princíp rovnosti a všeobecný zákaz diskriminácie ustanovuje Článok 12. Právo na vzdelanie definuje Článok 42: „*Občania majú právo na bezplatné vzdelanie v základných školách a stredných školách, podľa schopností občana a možnosti spoločnosti aj na vysokých školách.*“

Významný legislatívny dokument predstavuje **Zákon č. 365/2004 Z. z.** o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (**antidiskriminačný zákon**). Uvedený zákon (§ 2 ods.1) definuje zákaz diskriminácie z dôvodu zdravotného postihnutia. Antidiskriminačný zákon (§ 3 ods. 1) ustanovuje povinnosť dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania aj v oblasti vzdelávania.

Slovenská republika sa legislatívne zaviazala realizovať inkluzívnu formu vzdelávania a prístupnosť vzdelávacieho prostredia ratifikovaním **Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím**⁹ (ďalej Dohovor) v roku 2010. Požiadavka na zabezpečenie inkluzívneho vzdelávania na všetkých úrovniach je v Dohovore uvedená v Článku 24 Vzdelávanie, v bode 1: „*zmluvné strany zabezpečia začleňujúci (inkluzívny) vzdelávací systém na všetkých úrovniach*“. Ako účinné nástroje na realizáciu inkluzívneho vzdelávania sú v Dohovore (čl. 24, bod 2) uvedené požiadavky na zabezpečenie **podpory a primeraných úprav** vzhľadom na individuálne potreby osôb so zdravotným postihnutím v rámci všeobecného vzdelávacieho systému. Poskytovanie vzdelávania sa má realizovať prostredníctvom **najvhodnejších spôsobov a prostriedkov komunikácie** pre danú osobu, napríklad sprístupnenie učebných textov v Braillovom písme, prípadne v iných alternatívnych informačno-komunikačných spôsoboch, či v posunkovom jazyku. V Dohovore (čl. 24,

⁹ Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím. Zbierka zákonov č. 317/2010, OZNÁMENIE Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

bod 5) je ustanovené, že zmluvné strany majú zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím možnosť absolvovať **terciárne vzdelávanie**, odbornú prípravu na výkon povolania, ako aj celoživotné vzdelávanie bez diskriminácie a s poskytnutím primeranej podpory.

Prístupnosť vysokoškolského štúdia ustanovuje **Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách** (ďalej Zákon o VŠ) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Vysoké školy sú podľa uvedeného Zákona o VŠ (§ 100, ods. 1) od 1. januára 2013 povinné vytvárať **všeobecne prístupné akademické prostredie** aj vytváraním zodpovedajúcich podmienok štúdia pre študentov so špecifickými potrebami bez znižovania požiadaviek na ich študijný výkon.

Zákon o VŠ (§100, ods. 2) vymedzuje okruh **študentov so špecifickými potrebami**¹⁰, za ktorých sú považovaní študenti:

- a) so zmyslovým, telesným a viacnásobným postihnutím,
- b) s chronickým ochorením,
- c) so zdravotným oslabením,
- d) s psychickým ochorením,
- e) s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami,
- f) s poruchami učenia.

Študenti so špecifickými potrebami majú podľa zákona o VŠ (§ 100, ods. 4) nárok na **podporné služby**, ako napríklad špecifické vzdelávacie prostriedky a individuálne vzdelávacie prístupy. Na zabezpečenie adekvátnej podpory štúdia študentov so špecifickými potrebami pôsobia na vysokých školách **koordinátori**, prípadne **podporné centrá** (§ 100, ods. 7). Úlohu metodických, znalostných a koordinačných centier s celoštátnou pôsobnosťou plnia podľa Zákona o VŠ **špeciálne pedagogické pracoviská** zriadené na Univerzite Komenského v Bratislave a Technickej univerzite v Košiciach (§ 100, ods. 8).

Podrobnosti **o minimálnych nárokoch študenta so špecifickými potrebami** ustanovuje Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej

¹⁰ poznámka: v roku 2012 bol v Zákone o VŠ nahradený pojem *študent so zdravotným postihnutím* pojmom *študent so špecifickými potrebami*.

republiky č. **458/2012 Z. z.**, účinná od 1. septembra 2013. V tejto vyhláške sú uvedené minimálne **priestorové a materiálne nároky** a ďalšie **nároky súvisiace so štúdiom**. Uvedená vyhláška špecifikuje minimálne požiadavky, ale neposkytuje podrobnejší prehľad nárokov jednotlivých skupín študentov so špecifickými potrebami.

2.2 Prehľad legislatívnych dokumentov súvisiacich s prístupnosťou informácií a študijných materiálov

Významný legislatívny dokument, v ktorom sú ustanovené požiadavky na prístup k informáciám a študijným materiálom pre študentov so špecifickými potrebami (najmä pre študentov so zmyslovým postihnutím) predstavuje **Vyhláška MŠVVaŠ SR č. 458/2012 Z. z. o minimálnych nárokoch študenta so špecifickými potrebami**.

Príloha k Vyhláške č. 458/2012 Z. z. podrobnejšie definuje minimálne nároky študenta so špecifickými potrebami, ako napríklad pre študenta so zrakovým postihnutím:

- prístup k informáciám týkajúcim sa štúdia bezbariérovým spôsobom (bez cudzej pomoci, s využitím asistenčných technológií),
- umožnenie bezbariérovej práce v akademickom informačnom systéme,
- prístup k informáciám a materiálom akademickej knižnice bezbariérovým spôsobom (bez cudzej pomoci, s využitím asistenčných technológií),
- poskytnutie podpory pri zabezpečovaní základnej študijnej literatúry, podkladov z prednášok a zadaní z cvičení,
- poskytnutie podpory pri zabezpečovaní študijných materiálov v prístupnej forme.

Sprístupňovanie informačných systémov osobám so špecifickými potrebami vymedzuje **Zákon č. 275/2006 o informačných systémoch verejnej správy** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na jeho základe bol vydaný Ministerstvom financií SR **Výnos č. 55/2014 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy**, v ktorom sú v Prílohe č. 1 podrobnejšie špecifikované štandardy prístupnosti webových stránok.

2.3 Prehľad legislatívnych dokumentov súvisiacich s univerzálnou/ bezbariérovou prístupnosťou prostredia

Základné požiadavky na tvorbu bezbariérového prostredia boli po vzniku Slovenskej republiky v roku 1993 zapracované do doplnení a zmien **Zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon)**. Prvý legislatívny predpis týkajúci sa bezbariérovej prístupnosti prostredia bol prijatý v Slovenskej republike v roku 1994 - Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. **192/1994 Z. z.** o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu, ktorá zohľadňovala predovšetkým nároky a požiadavky osôb s telesným postihnutím.

V súčasnosti platný legislatívny predpis súvisiaci s bezbariérovou prístupnosťou prostredia zabezpečuje Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. **532/2002 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a **všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie**. Uvedená vyhláška, na rozdiel od predošlej, čiastočne zohľadňuje aj nároky osôb s obmedzenou schopnosťou orientácie (napr. osôb so zmyslovým postihnutím). Vo vyhláške však nie sú podrobnejšie špecifikované požiadavky na bezbariérové riešenie budov pre vzdelávanie, len všeobecné požiadavky na prístupnosť budov určených na užívanie verejnosťou, ako napríklad riešenie bezbariérového vstupu do budovy, hygienických priestorov, komunikačných priestorov (výťah, schody, rampa) a základné požiadavky na riešenie zhromažďovacích priestorov. Nedostatkom existujúcej stavebnej legislatívy je absencia účinných kontrolných mechanizmov na dodržiavanie bezbariérovej prístupnosti v praxi a nedostatok odborníkov na tvorbu bezbariérového prostredia a univerzálneho navrhovania.

Slovenská stavebná legislatíva doposiaľ nedostatočne akceptuje problematiku univerzálnej prístupnosti prostredia a neposkytuje komplexný dokument, ktorý by podrobnejšie špecifikoval požiadavky pre jednotlivé typologické druhy stavieb so zohľadnením širokého spektra užívateľov.

Stavebná legislatíva na Slovensku aktuálne prechádza procesom novelizácie, preto bude potrebné dôsledne presadzovať napĺňanie záväzkov vyplývajúcich z **Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím**¹¹ a implementovať princípy univerzálneho navrhovania do legislatívnych predpisov. V Dohovore, v Článku 2 (Vymedzenie pojmov), je definované **univerzálne navrhovanie/dizajn** ako:

*„Navrhovanie výrobkov, prostredia, programov a služieb tak, aby ich mohli využívať v najväčšej možnej miere všetci ľudia bez nevyhnutnosti úprav alebo špeciálneho dizajnu; „univerzálny dizajn“ nevylučuje asistenčné zariadenia pre určité skupiny osôb so zdravotným postihnutím, ak je to potrebné“.*¹²

Dohovor špecifikuje v **Článku 9 (Prístupnosť)** opatrenia súvisiace so zabezpečením prístupnosti prostredia, dopravy, informačných a komunikačných technológií a služieb. Opatrenia sa týkajú tiež vnútorného a vonkajšieho prostredia škôl.

Slovenská republika podpísala aj Opčný protokol k Dohovoru, ktorého cieľom je sledovať dodržiavanie ustanovení Dohovoru v jednotlivých zmluvných krajinách. Pomocou týchto nástrojov by sa mali výrazne zlepšiť životné a spoločenské podmienky osôb so zdravotným postihnutím.

2.4 Národné dokumenty na podporu prístupnosti vzdelávania

Prvý komplexný dokument zameraný na zlepšenie integrácie ľudí so zdravotným postihnutím do života spoločnosti bol schválený vládou Slovenskej republiky v roku 2001 pod názvom: *„Národný program rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života“*.

Po ratifikácii Dohovoru bol vypracovaný nový **„Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 až 2020“** (ďalej

¹¹ Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím. Zbierka zákonov č. 317/2010, OZNÁMENIE Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

¹² Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím. Zbierka zákonov č. 317/2010, OZNÁMENIE Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

Národný program).¹³ Národný program definuje úlohy a opatrenia, ktoré majú viesť k implementácii jednotlivých požiadaviek ustanovených v Dohovore. Medzi základné požiadavky patrí aj **zabezpečenie prístupnosti** prostredia, dopravy, informácií, služieb a tovarov, vrátane prístupu k vzdelávaniu.

Jedno z navrhovaných opatrení je zabezpečenie prístupnosti nových stavieb a územia určených na používanie verejnosťou, preto by podľa Národného programu mali byť v stavebnom zákone zakotvené podmienky na aplikovanie princípov tvorby bezbariérového prostredia **metódou univerzálneho navrhovania** v súlade s európskymi dokumentmi. Národný program taktiež definuje úlohu podporovať výskumy zamerané na vývoj a dostupnosť univerzálne navrhovaných produktov a služieb, rovnako na vývoj a dostupnosť asistenčných technológií, ktoré pomáhajú zlepšiť informačno-komunikačnú prístupnosť.

V súvislosti s prístupnosťou vysokoškolského vzdelávania sú v Národnom programe definované tieto úlohy:

- schváliť **Národný akčný plán vytvárania prístupného akademického prostredia a zodpovedajúcich podmienok štúdia študentov so špecifickými potrebami,**
- systematicky podporovať sieťovanie a vzdelávanie koordinátorov pre študentov so špecifickými potrebami,
- navrhnúť a zaviesť systém vyhodnocovania počtu študentov uznaných za osoby so špecifickými potrebami v rámci Centrálného registra študentov.

Prístupnosť vysokoškolského vzdelávania je zdôraznená aj ako jeden z cieľov v **Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2016 až 2020:**

*„Strategickým cieľom vlády je efektívne fungujúce vysoké školstvo ako stála súčasť európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania a európskeho výskumného priestoru, poskytujúce vysokoškolské vzdelávanie s kvalitou zodpovedajúcou medzinárodným štandardom, **dostupné pre všetkých***

¹³ Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 až 2020

*občanov, ktorí oň prejavia záujem a preukážu predpoklady na jeho úspešné absolvovanie.*¹⁴

Vláda sa taktiež zaväzuje prijať opatrenia na podporu vysokoškolského štúdia študentov so špecifickými potrebami a osobitne **podporovať vznik a rozvoj centier podpory** pre študentov so zdravotným postihnutím.¹⁵

2.5 Finančná podpora na vytváranie prístupného vysokoškolského prostredia

Finančná podpora na vytváranie univerzálne prístupného akademického prostredia a poskytovania podporných služieb pre študentov so špecifickými potrebami nebola na Slovensku systémovo riešená takmer do roku 2013. Ministerstvo školstva vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej MŠVVaŠ SR) poskytlo v roku 2013 možnosť pre vysoké školy uchádzať sa o **dotácie v rámci rozvojových projektov** zameraných na identifikáciu bariér vo vysokoškolskom prostredí. Počas realizácie vybraných projektov sa v roku 2014 identifikovali bariéry na dvoch najväčších slovenských univerzitách (Univerzita Komenského v Bratislave a Slovenská technická univerzita v Bratislave). V rokoch 2015 až 2016 MŠVVaŠ SR finančne podporilo vybrané rozvojové projekty na elimináciu architektonických, informačných a orientačných bariér vo vysokoškolskom prostredí.

Výraznejšia systematická finančná podpora zo strany MŠVVaŠ SR sa začala poskytovať od roku 2015 vo forme **dotácie na zabezpečenie podporných služieb študentom so špecifickými potrebami**. Jednotlivé druhy špecifických potrieb študentov sú zaradené do skupín a pre každú skupinu je určená výška dotácie (*Tabuľka 1*). Vysoké škole sú poskytnuté finančné prostriedky v závislosti od počtu študentov so špecifickými potrebami v danej skupine evidovaných v Centrálnom registri študentov. Využitie finančných prostriedkov je účelovo viazané na zabezpečenie podporných služieb študentom so špecifickými potrebami. Vysoké školy však nedostávajú plnú sumu dotácie, ale každoročne len určité percento

¹⁴ Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2016 – 2020, str. 35

¹⁵ Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2016 – 2020, str. 37

z celkovej sumy, ktorú na študentov so špecifickými potrebami alokovalo MŠVVaŠ SR, napríklad v roku 2017 to bolo len 55,16 % z nárokovanej sumy.

Tabuľka 1. Skupiny a jednotkové dotácie pre špecifické potreby (Zdroj: MŠVVaŠ SR)¹⁶

Skupina	Kód a vymedzenie	Suma (Eur)
A1	1 – nevidiaci študent 2 – slabozraký študent	2500
B2	3 – nepočujúci študent 4 – nedoslýchavý študent	5400
C1	5 – študent s telesným postihnutím dolných končatín	1800
C2	6 – študent s telesným postihnutím horných končatín	4000
D	10 – študent s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami 11 – študent s poruchami učenia	700
E	7 – študent s chronickým ochorením 8 – študent so zdravotným oslabením 9 – študent so psychickým ochorením	325

Zákon o VŠ¹⁷ ustanovuje, že verejná vysoká škola vytvára finančný **fond na podporu štúdia študentov so špecifickými potrebami** (§ 16a, ods. 1 písm. d a ods. 7), ktorý má slúžiť na finančné zabezpečenie zodpovedajúcich podmienok štúdia študentov so špecifickými potrebami. Z prostriedkov tohto fondu by mala byť zabezpečovaná aj činnosť koordinátorov. Doposiaľ však nie sú vytvorené žiadne pravidlá na vytváranie uvedeného fondu a taktiež na finančné odmeňovanie koordinátorov. Podľa prieskumu¹⁸ realizovaného v roku 2015 väčšina koordinátorov (76,5 %) za svoju činnosť nedostáva odmenu. Na zlepšenie uvedenej situácie je potrebné zaradiť pozíciu koordinátora do katalógu pracovných činností a zabezpečiť adekvátne finančné ohodnotenie.

¹⁶ Metodika rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám na rok 2016

¹⁷ Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹⁸ Prieskum podmienok práce koordinátorov pre študentov so špecifickými potrebami na vysokých školách v SR, Správa z prieskumu, Bratislava, 2015

2.6 Základné odporúčania na legislatívne zabezpečenie prístupnosti vysokoškolského vzdelávania

Na vytvorenie univerzálne prístupného vysokoškolského vzdelávania je potrebné na Slovensku prijať viacero legislatívnych a metodických úprav:

1. aktualizovať Vyhlášku MŠVVŠ SR č. 458/2012 Z. z. o minimálnych nárokoch študenta so špecifickými potrebami, v ktorej sa podrobnejšie rozpracujú štandardy kvality vysokoškolského štúdia z hľadiska nárokov jednotlivých skupín študentov so špecifickými potrebami,
2. v rámci medzirezortnej spolupráce presadzovať pri príprave stavebnej legislatívy prijatie ustanovení súvisiacich s požiadavkami dôslednejšej implementácie univerzálneho navrhovania v tvorbe prostredia (vrátane objektov a areálov pre vzdelávanie) a prijatie kontrolných mechanizmov na dodržiavanie týchto ustanovení,
3. prijať systém dotácií, ktoré podporia vznik a fungovanie podporných centier pre študentov so špecifickými potrebami na slovenských vysokých školách,
4. vytvoriť pravidlá na vytváranie a používanie fondu na podporu štúdia študentov so špecifickými potrebami a pravidlá na finančné odmeňovanie koordinátorov pre študentov so špecifickými potrebami.

3 Systém monitorovania a hodnotenia univerzálnej prístupnosti

Akceptácia diverzity užívateľov je základný predpoklad pri tvorbe a hodnotení prístupnosti vysokoškolského prostredia. Sociálny model¹⁹ zdravotného postihnutia vníma osoby so zdravotným postihnutím ako znevýhodnené v dôsledku nepriaznivej interakcie so spoločnosťou, pretože spoločnosť vytvára priestorové, názorové, komunikačné a inštitucionálne bariéry, ktoré znemožňujú osobám so zdravotným postihnutím byť integrálnou súčasťou tejto spoločnosti. Ak sa pri hodnotení bezbariérovej prístupnosti vysokoškolského prostredia postupuje v súlade s princípmi **univerzálneho navrhovania**, identifikujú sa nielen architektonické bariéry, ale aj orientačné a informačné bariéry a prvky ohrozujúce bezpečnosť užívateľov.

Pri tvorbe novostavieb alebo pri rekonštrukciách vysokoškolských budov a študentských domovov sa v praxi, aj napriek prijatým legislatívnym opatreniam, vyskytujú nesprávne riešenia, ktoré sú často spôsobené nedostatočnou informovanosťou projektantov o metóde univerzálneho navrhovania a o nárokoch jednotlivých skupín zdravotného postihnutia na prostredie. Dôsledkom nesprávne realizovanej debariérizácie priestorov školských stavieb môže byť v prípade niektorých skupín užívateľov obmedzená schopnosť samostatného používania prostredia, čo vedie k zvýšeným nárokom na pomoc osobného asistenta. Uvedená situácia môže nastať napríklad pri realizácii strmých sklonov rámp.

Užívatelia vysokoškolského prostredia so zdravotným znevýhodnením musia mať **zabezpečený rovnocenný prístup a používanie všetkých prevádzkových častí, ktoré sú určené pre verejnosť**, ako sú napríklad učebne, auditória, laboratória, študovne, knižnice, športové centrá, stravovacie časti a podobne. Študenti so zrakovým postihnutím musia mať možnosť samostatne sa pohybovať a orientovať v priestoroch vysokej školy. Hodnotenie univerzálnej prístupnosti prostredia je prvý z mnohých krokov, ktoré je potrebné vykonať v rámci procesu súvisiaceho s vytvorením primeraných podmienok na štúdium študentov so špecifickými potrebami,

¹⁹ Matulník, J., Orgonášová M.: Prechod do dospelosti u mladých ľudí so zdravotným postihnutím a ovplyvňujúce sociálne faktory. Záverečná správa z výskumu.

ale aj podmienok pre učiteľov a návštevníkov školy, ktorí môžu mať tiež obmedzenú schopnosť pohybu alebo orientácie, či už trvalého alebo dočasného charakteru.²⁰

Cieľom hodnotení univerzálnej prístupnosti je identifikovať existujúce bariéry a vypracovať odporúčania na odstránenie architektonických, informačných a orientačných bariér, aby sa v budúcnosti dokázali vo vysokoškolskom prostredí pohybovať všetci užívatelia samostatne bez nutnosti asistencie inej osoby (pokiaľ im to zdravotný stav umožňuje). Hodnotenia univerzálnej prístupnosti vysokoškolského prostredia pomáhajú odhaľovať nedostatky v koncepčnom, dispozičnom a materiálom riešení objektov, nedostatky vo vybavení priestorov, ako aj nedostatky v orientačných a informačných systémoch univerzity.

Očakávaný prínos hodnotení univerzálnej prístupnosti:

- sú nástrojom na zabezpečenie lepšieho prístupu ku vzdelávaniu pre študentov so špecifickými potrebami s cieľom vytvoriť inkluzívnu formu vzdelávania,
- vytvárajú podmienky na aktívnu participáciu študentov, pedagógov, resp. návštevníkov so zdravotným znevýhodnením na živote univerzity,
- poskytujú prehľad o zistených nedostatkoch a na základe záverečných hodnotení môžu vysoké školy pripraviť kvalitné akčné plány, resp. investičné plány,
- prispievajú k senzibilizácii všetkých užívateľov prostredia zapojených do prieskumu prístupnosti, ako aj k prehĺbeniu znalostí princípov univerzálneho navrhovania.

²⁰ ROLLOVÁ, L. - SAMOVÁ, M. - ČEREŠŇOVÁ, Z. - KONČEKOVÁ, D. - KORČEK, P.: Identifikácia architektonických bariér v prostredí: Vysoké školy a študentské domovy. 1. vydanie. Bratislava: Nakladateľstvo STU, 2015, str. 11

3.1 Metódy a druhy prieskumov, testovania a hodnotenia prístupnosti fyzického/architektonického prostredia

Vykonávanie hodnotenia prístupnosti stavieb (angl. Access Audit) nie je v odbornej stavebnej praxi novinkou. Najčastejšie sa používajú tieto druhy prieskumov a hodnotení prístupnosti:²¹

- **audity prístupnosti existujúcich objektov**, ktoré slúžia na hodnotenie miery univerzálnej/bezbariérovej prístupnosti objektov a vykonávajú sa formou obhliadky priestorov objektu „in situ“ (na mieste);
- **audity projektovej dokumentácie stavieb** sú audity výkresovej časti projektovej dokumentácie stavieb, pričom sa skúma súlad architektonického návrhu s požiadavkami univerzálnej/bezbariérovej prístupnosti stavby a platnej stavebnej legislatívy;
- **akvizičné audity**²² sú audity existujúcich objektov, ktoré sú predmetom prenájmu alebo kúpy; akvizičný audit má za úlohu odhaliť architektonické bariéry, ktoré bude potrebné odstrániť, aby sa dosiahol súlad s požiadavkami platnej stavebnej legislatívy; táto informácia je užitočná pre investora, resp. budúceho zamestnávateľa pri vyjednávaní podmienok s prenajímateľom, predajcom alebo realitným agentom;
- **hodnotenia POE** (z angl. Post Occupancy Evaluation)²³ sú hodnotenia realizované užívateľmi stavieb až po skolaudovaní stavby s cieľom skvalitnenia užívateľského prostredia; súčasťou POE sú tiež hodnotenia bezbariérovej/univerzálnej prístupnosti stavieb, ktoré vykonávajú hlavne užívatelia so zdravotným postihnutím.

Niektoré systémy hodnotenia prístupnosti prostredia poskytujú iba základný prehľad o tom, či požadované priestory alebo prvky existujú alebo neexistujú. Takéto

²¹ ROLLOVÁ, L. - SAMOVÁ, M. - ČEREŠŇOVÁ, Z. - KONČEKOVÁ, D.- KORČEK, P.: Identifikácia architektonických bariér v prostredí: Vysoké školy a študentské domovy. 1. vydanie. Bratislava: Nakladateľstvo STU, 2015, str. 17

²² Access Matters: Access Audits [online] prevzaté dňa 18.08.2014, dostupné na: http://www.accessmatters.com/html/access_audits.html

²³ Nussbaumer, L.L.: Inclusive Design. A Universal Need. New York: Fairchild Books, 2012

hodnotenia je nutné považovať za nedostatočné a neprofesionálne, lebo neposkytujú podrobné informácie o detailoch jednotlivých riešení. Napríklad nestačí konštatovanie, že v objekte existuje bezbariérová toaleta, ak sa nepreverí, či je správne nadimenzovaná a vybavená tak, aby umožňovala komfortné používanie aj osobám na elektrickom vozíku, ktoré majú najväčšie priestorové nároky.

Profesionálne systémy hodnotenia univerzálnej prístupnosti prostredia (audity) by mali obsahovať podrobné požiadavky na riešenie bezbariérovej prístupnosti, bezpečnosti a užívateľnosti jednotlivých priestorov, produktov a služieb, ale aj ustanovenia týkajúce sa orientačných, komunikačných a informačných systémov v prostredí. Zvyčajne však takéto audity používajú hodnotiace hárky, ktoré bývajú rozsiahle a pre hodnotiteľov bez stavebného vzdelania môžu byť málo zrozumiteľné. Preto je potrebné vytvoriť prehľadný a názorný systém, ktorého súčasťou môžu byť aj ilustrácie špecifikujúce jednotlivé požiadavky.

3.2 Proces monitorovania a hodnotenia objektov

Pracovisko CEDA FA STU vytvorilo Systém hodnotenia univerzálnej prístupnosti vysokoškolského prostredia, v ktorom sú implementované všetky relevantné požiadavky na prostredie v súlade so stavebnou legislatívou a s princípmi univerzálneho navrhovania. Cieľom bolo sformulovať požiadavky tak, aby im po zaškolení porozumeli aj hodnotitelia z radov užívateľov bez stavebného vzdelania.

Proces hodnotenia univerzálnej prístupnosti prebieha v týchto troch fázach:

- zaškolenie členov hodnotiacej komisie,
- prieskum objektu formou obhliadky „in situ” a vyplnenie hodnotiacich hárkov,
- vypracovanie záverečnej hodnotiacej správy a odporúčaní na elimináciu bariér v objekte.

Hodnotenie univerzálnej prístupnosti vysokoškolského prostredia musí vykonávať hodnotiacia komisia, ktorej členmi by mali byť: študent/ti s rôznymi druhmi špecifických potrieb (ŠP), koordinátor pre študentov so ŠP, zamestnanec vedenia fakulty/univerzity a tiež odborník na tvorbu bezbariérového prostredia.

Úlohou hodnotiacej komisie je vykonať obhliadku objektu, pri ktorej komisia monitoruje a hodnotí jednotlivé priestory (určené na užívanie verejnosťou) z hľadiska bezbariérovej prístupnosti, z hľadiska orientácie v priestoroch, ako aj z hľadiska bezpečnosti užívania priestorov. Zistené skutočnosti sa zaznačia do pripraveného hodnotiaceho hárku (vzory hárku sú uvedené v prílohe). Vyplnené hodnotiace hárky slúžia ako podklad na vypracovanie záverečnej hodnotiacej správy a na sformulovanie odporúčaní na elimináciu existujúcich bariér. Na základe hodnotiacej správy si môže vysoká škola vypracovať Akčný plán, v ktorom sa sformulujú investičné zámery univerzity/fakulty s časovým harmonogramom.

Začlenenie rozhodovateľov a užívateľov do procesu hodnotenia

Na základe prijatých ľudsko-právnych dokumentov²⁴ je žiaduca účasť osôb/študentov so zdravotným postihnutím na monitorovacom aj rozhodovacom procese: „*osoby so zdravotným postihnutím by mali mať možnosť aktívne sa podieľať na rozhodovacích procesoch o politike a o programoch vrátane tých, ktoré sa ich priamo týkajú*“. Účasť osôb so zdravotným postihnutím je pri monitorovaní architektonických, orientačných, informačných a bezpečnostných bariér veľmi prínosná, lebo ako užívatelia majú často najlepší prehľad o existujúcich bariérach na základe osobnej skúsenosti. Do procesu by mali byť zapojení študenti s rôznymi druhmi zdravotného postihnutia, aby boli rešpektované záujmy čo najširšieho spektra užívateľov. Týmto počínom sa vytvorí predpoklad pre ďalšiu diskusiu a spoluprácu pri tvorbe Akčného plánu a neskôr aj pri tvorbe investičných projektov súvisiacich s elimináciou bariér.

Na hodnotení univerzálnej prístupnosti vysokoškolského prostredia, ako aj na príprave Akčného plánu, musí participovať aj zástupca manažmentu fakulty a koordinátor pre študentov so špecifickými potrebami, ktorý má vo svojej pôsobnosti aj vyhodnocovanie špecifických potrieb študentov a uchádzačov o štúdium, ako aj určenie rozsahu zodpovedajúcich podporných služieb.

²⁴ Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, preambula, písmeno o)

Úloha odborníka na tvorbu bezbariérového prostredia

Odborník na tvorbu bezbariérového prostredia dôkladne pozná nároky osôb so zdravotným postihnutím. V procese hodnotenia univerzálnej prístupnosti je jeho úlohou upozorňovať na existujúce bariéry alebo nesprávne riešenia, ako aj pomáhať komisii pri vypracovaní odporúčaní na elimináciu existujúcich bariér. Pri návrhu odporúčaní neexistuje jednotný postup. Každý z objektov je špecifický a návrh opatrení je závislý napríklad od typu konštrukčného systému posudzovaného objektu, od priestorových možností objektu, prípadne musia byť zohľadnené aj pamiatkové hodnoty objektu. V praxi možno použiť viacero prostriedkov na prekonanie architektonických, orientačných alebo bezpečnostných bariér a odborník musí odporučiť, ktoré z opatrení sú primerané a ekonomicky efektívne. Cieľom je, aby pomohol navrhnúť také opatrenia, ktoré zabezpečia univerzálnu prístupnosť všetkých častí objektu v čo najväčšej možnej miere a so zohľadnením nárokov čo najširšieho spektra užívateľov.

3.3 Nástroje na monitorovanie a hodnotenie prístupnosti

Vo fáze monitorovania prístupnosti sa vykonáva prieskum jednotlivých prevádzkových častí vysokej školy alebo študentského domova formou obhliadky všetkých prevádzkových častí, ktoré sú určené na užívanie verejnosťou/študentmi. Ako už bolo uvedené, všetky zistené skutočnosti sa zaznamenávajú do **hodnotiaceho hárku** (vzory hárku sú uvedené v prílohe).

Hodnotiaci hárok

Hlavný nástroj na preverovanie skutkového stavu posudzovaného objektu je hodnotiaci hárok, ktorý je spracovaný vo forme tabuľky. Aby boli priestory vysokej školy alebo študentského domova skutočne vyhovujúce aj pre užívateľov so zdravotným postihnutím, musí sa klásť dôraz na každý detail. Napríklad nestačí ak sa pri hodnotení prístupnosti konštatuje, že pred vstupom do budovy je rampa, potrebné je tiež preskúmať, či je rampa správne navrhnutá a či má požadované vybavenie (*Tabuľka 2*). Ak posudzovaný priestor alebo prvok nespĺňa všetky relevantné požiadavky, je to nedokonalé riešenie a niektoré osoby so zdravotným

postihnutím často nedokážu tento priestor/prvok používať samostatne, a preto sú odkázané na pomoc inej osoby.

V hodnotiacich hárkoch sú samostatné **tabuľky pre jednotlivé prevádzkové časti** areálu a budovy vysokej školy:²⁵ doprava, vstupné priestory, komunikačné a administratívne priestory, priestory na výučbu a stravovanie, knižnice a študovne, ako aj doplnkové priestory. Osobitne sa vyhodnocujú požiadavky súvisiace s evakuáciou budov z hľadiska nárokov osôb so zdravotným postihnutím.

Tabuľka 2. Príklad vyplnenej časti hodnotiaceho hárku „Vstup do objektu“ (Zdroj: CEDA FA STU)

Č.	Základné požiadavky	Odpovede	Nápoved'	Poznámky
B.3	Výškový rozdiel pred vstupom je prekonaný bezbariérovým spôsobom.	☒ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	Výškový rozdiel je prekonaný: + schodmi + rampou ☐ výtahom/zdvíhacím zariadením	Výškový rozdiel 45 cm je bezbariérovo prekonaný pomocou rampy.
B.4	Rampa spĺňa požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☒ A/N ☐ neexist.	+ sklon rampy + šírka rampy 130 cm - držadlá rampy po oboch stranách - kontrastné označenie začiatku a konca rampy	Držadlo je len na jednej strane rampy. Kontrastné označenie chýba.
B.5	Vstupné dvere spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☒ A/N ☐ neexist.	- manérovacia plocha pred dverami + spôsob otvárania dverí + šírka jedného krídla min. 90 cm ☐ kľučka vo výške najviac 110 cm - horná hrana zvončekového panela vo výške najviac 140 cm + označenie zasklených dverí	Šírka manérovacej plochy pred dverami je len 120 cm. Posuvné dvere sú na fotobunku. Zvonček je vo výške 145 cm.

Vysvetlivky – odpovede

áno – spĺňa požiadavky

nie – nespĺňa požiadavky

A/N – čiastočne spĺňa požiadavky

neexist. – priestor/prvok neexistuje

Vysvetlivky – nápoved'

+ priestor/prvok spĺňa požiadavky

- priestor/prvok nespĺňa požiadavky

priestor/prvok neexistuje

²⁵ Poznámka: Pre hodnotenie prístupnosti študentských domovov boli spracované osobitné hodnotiace hárky.

Pre množstvo ustanovení vyplývajúcich z platnej stavebnej legislatívy, boli tabuľky rozdelené do riadkov a stĺpcov (*Tabuľka 2*). V prvom stĺpci sú očíslované jednotlivé požiadavky a v druhom stĺpci sú sformulované **základné požiadavky** na prístupnosť jednotlivých priestorov, ktoré vyplývajú z platnej stavebnej legislatívy, prípadne z hľadiska princípov univerzálneho navrhovania/dizajnu. V treťom stĺpci je celkové **vyhodnotenie (odpovede)** základnej požiadavky a vo štvrtom stĺpci je **nápoveď**, kde sú rozpísané podrobné požiadavky, ktoré musí hodnotený priestor spĺňať, pričom správnosť resp. nesprávnosť uvedeného konštatovania sa označí pomocou znakov plus (+) a mínus (-); políčko so znakom štvorca (□) sa ponechá nevyplnené, ak prvok alebo priestor neexistuje. Na základe vyplneného stĺpca s nápoveďou dokáže hodnotiteľ kompetentne odpovedať, **či je splnená základná požiadavka**:

- „**áno**“ (spĺňa základnú požiadavku) označí hodnotiteľ len vtedy, keď sú v stĺpci nápovede označené všetky požiadavky znakom plus (+),
- „**nie**“ vtedy, ak sú v stĺpci nápovede prevažne znaky mínus (-),
- „**A/N**“ vtedy, ak je v stĺpci nápovede viac znakov (+) a menej (-),
- „**neexist.**“, ak nie je možné základnú požiadavku vyhodnotiť, lebo priestor alebo prvok neexistuje.

Posledný stĺpec hodnotiacej tabuľky je vyčlenený na **poznámky**, ktoré opisujú zistený stav, čo neskôr značne uľahčí komisii vypracovanie záverečnej hodnotiacej správy.

3.4 Spracovanie záverečnej hodnotiacej správy

V záverečnej hodnotiacej správe posúdi hodnotiaca komisia univerzálnu prístupnosť jednotlivých prevádzkových častí vysokej školy alebo študentského domova na základe zistených skutočností uvedených v hodnotiacich hárkoch. Závažné nedostatky, ktoré sú prekážkou pri užívaní jednotlivých priestorov, musia byť zdokumentované na fotografiách a priložené k záverečnej hodnotiacej správe (vzor vypracovanej záverečnej správy je uvedený v prílohe).

Pri vypracovávaní záverečnej hodnotiacej správy je potrebné zohľadňovať viaceré faktory, ktoré majú vplyv na univerzálnu prístupnosť a užívanie priestorov vysokej školy alebo študentského domova:

- hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov,
- hodnotenie z hľadiska orientácie a prístupu k informáciám,
- hodnotenie z hľadiska bezpečnosti, zdravotných rizík a evakuácie.

V záverečnej správe je potrebné **zhodnotiť, či majú užívatelia možnosť v rámci objektu využívať všetky prevádzkové časti, produkty aj poskytované služby samostatne** bez pomoci inej osoby (ak im to zdravotný stav umožňuje).

Pre študentov so zrakovým postihnutím je veľmi dôležitá existencia prehľadného **orientačného a informačného systému**, ktorý je sprostredkovaný najmenej dvoma spôsobmi zmyslového vnímania (napr. zrakom a dotykom, alebo zrakom a sluchom). V záverečnej správe je potrebné zhodnotiť, či sú v komunikačných priestoroch objektu k dispozícii prvky, ktoré uľahčia orientáciu v priestoroch, napríklad piktogramy, reliéfne mapy, štítky s Braillovým a reliéfnym písmom, ale aj napríklad kontrastné označenia schodov, zasklených plôch, dverí a podobne, ktoré môžu plniť nielen bezpečnostnú, ale aj orientačnú funkciu. Posudzuje sa tiež, či sú prístupné informácie súvisiace napríklad s opisom trasy únikovej cesty alebo informácie týkajúce sa zmien v priestoroch (napríklad dočasné stavebné práce) sprostredkované prostredníctvom prístupného informačného systému, formou informačnej brožúry v Braillovom písme, alebo formou zvukovej nahrávky.

Pri hodnotení z hľadiska **bezpečnosti** je potrebné posudzovať, či sa v priestoroch nenachádzajú prvky, ktoré by mohli ohrozovať bezpečnosť užívateľov, alebo spôsobiť úrazy. Napríklad sa hodnotí, či sa v exteriéri alebo interiéri nevyskytujú klzké podlahy, či sa dajú exteriérové rampy bezpečne používať aj v zimnom a nepriaznivom počasí. Osobitnú pozornosť treba venovať bezpečnostným opatreniam pre užívateľov so zrakovým postihnutím, kde sa hodnotí, či sú všetky predmety, ktoré sú zavesené na stenách komunikačných priestorov dostatočne označené a či sú vnímateľné technikou bielej palice, či sú označené dočasné prekážky, napríklad prekážky spôsobené stavebnými prácami alebo výkopmi. Odporúča sa hodnotiť aj bezpečnostné opatrenia, ktoré súvisia napríklad s kvalitou osvetlenia exteriérových

častí, s kontrolou vstupu do areálov a do budov, alebo s monitoringom priestorov pomocou bezpečnostných kamerových systémov.

Nezanedbateľným kritériom kvality budovy je **zdravé prostredie**. Pri hodnotení je preto potrebné posúdiť, či sú v interiéri použité antialergické a zdraviu neškodlivé materiály, ktoré sú ľahko udržiavateľné a čistiteľné. Odporúča sa aj posúdenie stavby z hľadiska kvality osvetlenia, vykurovania a vetrania, či je zabezpečená zdravá mikroklíma v prostredí.

Pri hodnotení objektu z hľadiska fungujúceho **systemu evakuácie**, je potrebné preskúmať, či má zariadenie vypracovaný aj plán evakuácie osôb so zdravotným postihnutím. Na zabezpečenie rýchlej evakuácie študentov s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie musí byť k dispozícii zaškolený personál, ktorý je schopný poskytnúť asistenciu týmto osobám v prípade núdzových situácií.

Odporúčania na elimináciu bariér

Súčasťou záverečnej hodnotiacej správy sú aj odporúčania na elimináciu bariér a ako bolo uvedené, mali by byť vypracované v spolupráci s odborníkom na tvorbu bezbariérového prostredia. Odborník môže poskytnúť kompetentné rady pri návrhu optimálnych riešení, ktoré sú závislé od rôznych faktorov.

Pri formulovaní odporúčaní je potrebné najskôr navrhnuť primerané opatrenia na odstránenie tých architektonických bariér, ktoré sú prekážkou pri pohybe a užívaní objektu a sťažujú študentom s telesným postihnutím rovnocenný prístup ku štúdiu. Rovnako je potrebné navrhnuť opatrenia, ktoré môžu zlepšiť orientáciu a bezpečnosť študentov so zrakovým postihnutím.

V **závere hodnotiacej správy** sa uvádza jednoznačné záverečné konštatovanie:

- **objekt spĺňa základné požiadavky** univerzálnej prístupnosti – možno uvádzať len vtedy, ak sú splnené požiadavky prístupnosti zo všetkých hľadísk (z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní, bezpečnosti pri pohybe a užívaní, orientácie a evakuácie osôb so zdravotným postihnutím);
- **objekt čiastočne spĺňa požiadavky** univerzálnej prístupnosti – možno uvádzať len vtedy, ak všetky prevádzkové časti objektu sú bezbariérovo

prístupné z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní a ak sa v objekte nenachádzajú žiadne prvky, ktoré by ohrozovali bezpečnosť užívateľov. Ďalšie požiadavky, napríklad vytvorenie orientačného systému v budove alebo vypracovanie evakuačného plánu osôb so zdravotným postihnutím, možno dopracovať bez stavebných úprav;

- **objekt nespĺňa požiadavky univerzálnej prístupnosti** – toto konštatovanie sa uvádza vtedy, ak sú v ktorejkoľvek prevádzkovej časti objektu, určenej na užívanie verejnosťou, identifikované neprekonateľné architektonické bariéry, ktoré obmedzujú prístup napríklad osobe na vozíku.

4 Vyhodnotenie realizovaného prieskumu univerzálnej prístupnosti vysokoškolských budov na Slovensku

Prieskum univerzálnej prístupnosti vysokoškolských budov na Slovensku bol realizovaný v období od októbra 2015 do septembra 2016 na vybraných 14 verejných vysokých školách, pričom do prieskumu bolo zahrnutých 43 budov fakúlt a 10 študentských domovov (zoznam je uvedený v Prílohe 1).

Na prieskum boli použité hodnotiace hárky (pripravené tímom CEDA FA STU) pre vysokoškolské budovy (Príloha č. 2) a študentské domovy (Príloha č. 3), ktoré sa zaoberajú komplexnou identifikáciou bariér v jednotlivých prevádzkových častiach budovy a jej okolia podľa základných požiadaviek, ktoré musí edukačné zariadenie spĺňať z hľadiska univerzálnej prístupnosti a užívateľnosti prostredia. Hodnotitelia pri osobnej návšteve každého zariadenia (hodnotenie in-situ) zaznamenávali svoje zistenia do hodnotiacich tabuliek a dopĺňali ich fotografickou dokumentáciou.

Na základe vyplnených hodnotiacich tabuliek boli pre jednotlivé objekty spracované záverečné hodnotiace správy, ktoré obsahujú aj odporúčania na odstránenie bariér vo všetkých sledovaných oblastiach. Záverečná hodnotiacia správa (Príloha č. 4) obsahuje súhrnné vyhodnotenie univerzálnej prístupnosti, užívateľnosti a bezpečnosti prostredia a jeho prvkov:

- hodnotenie z **hľadiska nezávislosti** pri pohybe a užívaní priestorov,
- hodnotenie z **hľadiska bezpečnosti** pri pohybe a užívaní priestorov,
- hodnotenie z **hľadiska orientácie a prístupu k informáciám**,
- hodnotenie z **hľadiska evakuácie** osôb so zdravotným postihnutím.

4.1 Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov

Pri vykonávaní hodnotení univerzálnej prístupnosti prostredia je potrebné predovšetkým naplniť požiadavku **nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov**. V tejto časti primárnu úlohu zohrávajú plošné a priestorové parametre vychádzajúce z potrieb osôb s telesným znevýhodnením, ktoré sú dané najmä rozmerovými a manipulačnými danosťami osoby na vozíku. V prípade, ak zariadenie spĺňa tieto parametre, sú priestory vyhovujúce aj pre osoby s ostatnými pohybovými alebo inými obmedzeniami. Ak zariadenie nespĺňa uvedené požiadavky, nie je možné v záverečnom hodnotení skonštatovať, že je objekt bezbariérový. V takomto prostredí totiž osoby so zdravotným postihnutím často nedokážu využívať jednotlivé prevádzkové časti objektu samostatne a komfortne.

Tabuľka 3. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní exteriérových priestorov

Základné oblasti hodnotenia	Hodnotené súčasti a ich súlad s platnou legislatívou
Lokalita, dopravné napojenie	<ul style="list-style-type: none"> - dochádzková vzdialenosť od zastávok MHD, prípadne inej dopravy - existujúce výškové rozdiely a forma ich prekonania - existujúci stav povrchov chodníkov, rámp, schodov... - riešenie statickej dopravy
Vstup do objektu	<ul style="list-style-type: none"> - bezbariérové riešenie hlavného a vedľajšieho vstupu - riešenie a označenie vstupných dverí, veľkosť manévrovacej plochy pred vstupnými dverami - súlad orientačného systému s platnou legislatívou

Tabuľka 4. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov vysokých škôl

Oblasť hodnotenia	Hodnotené súčasti a ich súlad s platnou legislatívou
Vstupná hala a komunikačné priestory	<ul style="list-style-type: none"> - veľkosť vstupného zádveria (manévrovanie osoby na vozíku) - výška a riešenie informačného pultu - riešenie orientačného systému pre osoby so zrakovým postihnutím (ZrP) - výškové rozdiely a spôsoby ich prekonávania - riešenie a vybavenie komunikačných priestorov (výťah, schodisko, chodba a pod.) - prekážky na komunikáciách ohrozujúce pohyb osôb ZrP - veľkosť a osadenie dverí
Toalety	<ul style="list-style-type: none"> - existencia bezbariérovej záchodovej kabíny - priestorové riešenie, vybavenie a osadenie zariadení v bezbariérovej záchodovej kabíne
Administratívne/dekanátne priestory	<ul style="list-style-type: none"> - riešenie bezbariérovej prístupnosti - riešenie dverí v súlade s platnou legislatívou - vhodná vnímateľnosť informácií aj pre osoby ZrP
Priestory určené na výučbu	<ul style="list-style-type: none"> - riešenie bezbariérovej prístupnosti, vrátane priestoru pre prednášajúceho - riešenie dverí v súlade s platnou legislatívou - vybavenosť učební (zariadenie a možnosť priechodu) - existencia vyhradených miest pre osoby na vozíku v zhromažďovacích sálach (aulách, auditóriách) - výška a konštrukcia pracovného/laboratórneho stola, veľkosť prislúchajúcej manipulačnej plochy pre osobu na vozíku
Stravovacie priestory	<ul style="list-style-type: none"> - riešenie bezbariérovej prístupnosti - riešenie dverí v súlade s platnou legislatívou - šírka priechodov medzi mobiliárom - výška obslužného pultu a dosahové vzdialenosti - výška a konštrukcia stola
Knižnica/študovňa	<ul style="list-style-type: none"> - riešenie bezbariérovej prístupnosti - riešenie dverí v súlade s platnou legislatívou - šírka priechodov medzi mobiliárom - dosahová výška úložných priestorov - výška a konštrukcia stola, informačného pultu, veľkosť prislúchajúcej manipulačnej plochy pre osobu na vozíku
Doplnkové priestory (napr. výstavné, spoločenské priestory, telocvične, šatne, bazén...)	<ul style="list-style-type: none"> - riešenie bezbariérovej prístupnosti - riešenie dverí v súlade s platnou legislatívou - dostupnosť bezbariérovej šatne s umyvárňou a toaletou - dosahová výška na odkladanie oblečenia, veľkosť prislúchajúcej manipulačnej plochy pre osoby na vozíku - riešenie prístupu do bazéna pre osoby na vozíku

Tabuľka 5. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov študentských domovov. V študentských domovoch boli doplnené tieto časti:

Oblasť hodnotenia	Hodnotenú súčasť a ich súlad s platnou legislatívou
Bezbariérová izba	<ul style="list-style-type: none"> - riešenie bezbariérovej prístupnosti (aj prechod na balkón) - riešenie dverí v súlade s platnou legislatívou - šírka priechodov medzi mobiliárom - veľkosť manérovacej plochy osoby na vozíku v jednotlivých priestoroch (zádverie, hygiena, izba, balkón) - dosahová výška úložných priestorov, veľkosť prislúchajúcej manipulačnej plochy pre osobu na vozíku - výška a konštrukcia pracovného stola - výška osadenia ovládacích a manipulačných prvkov (napr. pri otváraní okien)
Bezbariérová kúpeľňa	<ul style="list-style-type: none"> - riešenie bezbariérovej prístupnosti - riešenie dverí v súlade s platnou legislatívou - veľkosť manérovacej plochy pre osobu na vozíku - vybavenie kúpeľne v zmysle platnej legislatívy - výška osadenia zariadení a ovládacích prvkov

4.1.A Hodnotenie lokality

V prvej časti hodnotenia z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov sa zameriavala pozornosť na lokalitu, v ktorej sa samotný objekt nachádza. Vyhodnocovala sa bezbariérová prístupnosť vysokoškolského areálu a daného objektu v súvislosti s dostupnosťou hromadnej dopravy, dochádzkovou vzdialenosťou, riešením zastávok, chodníkov a priechodov pre chodcov podľa platných legislatívnych predpisov; ďalej počet, veľkosť a označenie vyhradených parkovacích miest pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a ich súlad s platnou legislatívou. Posudzovala sa povrchová úprava pochôdznych plôch, ich veľkosť, riešenie prekonávania výškových rozdielov, ale aj orientačný systém pre osoby so zrakovým postihnutím.

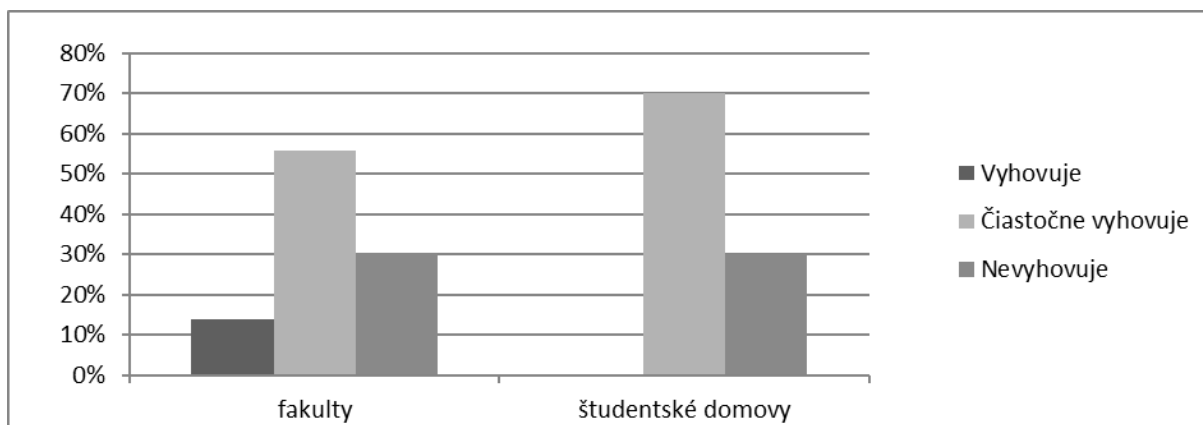
Najčastejšie zistené nedostatky boli:

- nevyhovujúce napojenie na hromadnú dopravu,
- nesúlad riešenia zastávok a priechodov pre chodcov s platnými legislatívnymi požiadavkami,

- nevyhovujúca forma prekonávania výškových rozdielov,
- nedostatočné vymedzenie a označenie parkovacieho miesta pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

Tabuľka 6. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov: lokalita/doprava

LOKALITA/DOPRAVA	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje
fakulty	13,95 %	55,82 %	30,23 %
študentské domovy	0,00 %	70,00 %	30,00 %

Graf 1. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov: lokalita/doprava

Obr. 1. Priechod pre chodcov bez nájazdovej rampy pri UKF v Nitre

Obr. 2. Nedostatočné rozmery vyhradených parkovacích miest pri hlavnej budove SPU v Nitre

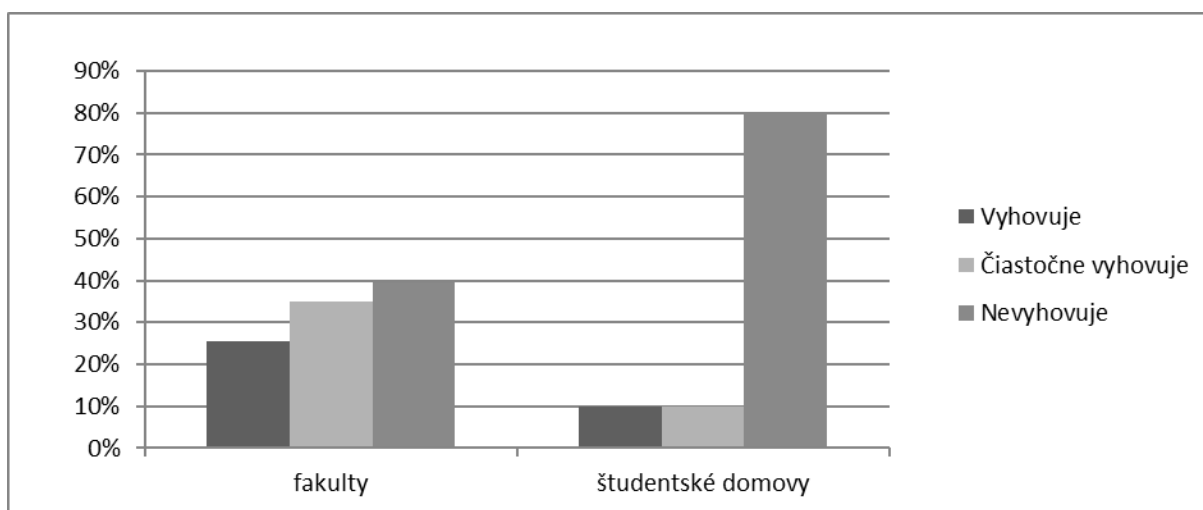
4.1.B Hodnotenie vstupu do objektu

Ďalšou súčasťou hodnotiaceho hárku bolo vyhodnotenie univerzálnej prístupnosti vstupu do objektu. Pozornosť bola venovaná bezbariérovému riešeniu vstupu do objektu a v prípade prekonávania výškových rozdielov – riešeniu rampy; ďalej riešeniu vstupných priestorov a orientačných systémov.

Vstupy do vysokoškolských objektov boli pomerne často riešené v súlade s platnou legislatívou. Avšak pri prekonávaní výškových rozdielov boli najčastejším problémom zle navrhnuté rampy, ktoré nespĺňali platné legislatívne ustanovenia. Vstupné dvere, ich rozmery, potrebná manipulačná plocha pred vstupnými dverami a osadenie informačného panelu boli vo väčšej miere vyhovujúce pre osoby so zdravotným znevýhodnením.

Tabuľka 7. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov: vstup do objektu

VSTUP DO OBJEKTU	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje
fakulty	25,58 %	34,88 %	39,54 %
študentské domovy	10,00 %	10,00 %	80,00 %

Graf 2. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov: vstup do objektu

Obr. 3. Dlhá vstupná rampa do objektu Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave

Obr. 4. Hlavný vstup do budovy Filozofickej fakulty UKF v Nitre

4.1.C Hodnotenie vstupnej haly a komunikačných priestorov

V časti hodnotenia prístupnosti a užívateľnosti vstupnej haly a komunikačných priestorov sa pozornosť upriamila na vyhodnotenie možnosti bezpečného manévrovania osoby na vozíku a formy prekonávania výškových rozdielov v týchto priestoroch; ďalej riešenie schodiska a výťahovej kabíny v súlade s platnou legislatívou, veľkostné parametre a vybavenie chodbových priestorov a riešenie vstupných dverí do jednotlivých miestností.

Do tejto časti bolo zahrnuté aj hodnotenie bezbariérových záchodových kabín a súlad ich veľkostných parametrov a vybavenia s platnými legislatívnymi predpismi.

Veľkým problémom bolo nevyhovujúce riešenie prekonávania výškových rozdielov v objektoch. Často absentovali výťahy a na prekonávanie výškových rozdielov boli určené len schodiská. Vo viacerých objektoch (41,86 % z celkového počtu) sa nachádzali výťahy, ktoré nespĺňali platné legislatívne ustanovenia (vybavenie výťahovej kabíny, oznámenie o príjazde kabíny atď.). Len 11,63 % výťahov spĺňalo požadované podmienky, ale až 41,86 % spĺňalo len čiastočne. Výťah sa nenachádzal v 4,65 % zariadeniach z celkového počtu hodnotených objektov. V niektorých budovách boli na prekonávanie výškových rozdielov použité šikmé schodiskové plošiny.

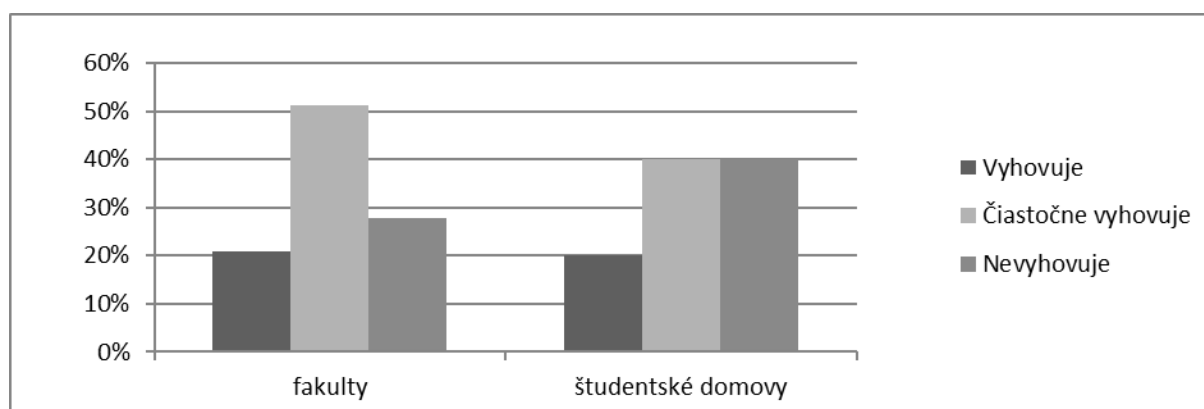
Riešenie bezbariérových záchodových kabín vyhovovalo len v 9,3 % objektoch fakúlt, pričom až 46,51 % fakúlt a 10 % študentských domovov nemalo žiadne bezbariérové hygienické zariadenie.

Tabuľka 8. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov: vstupná hala, komunikácie, výťah, toalety

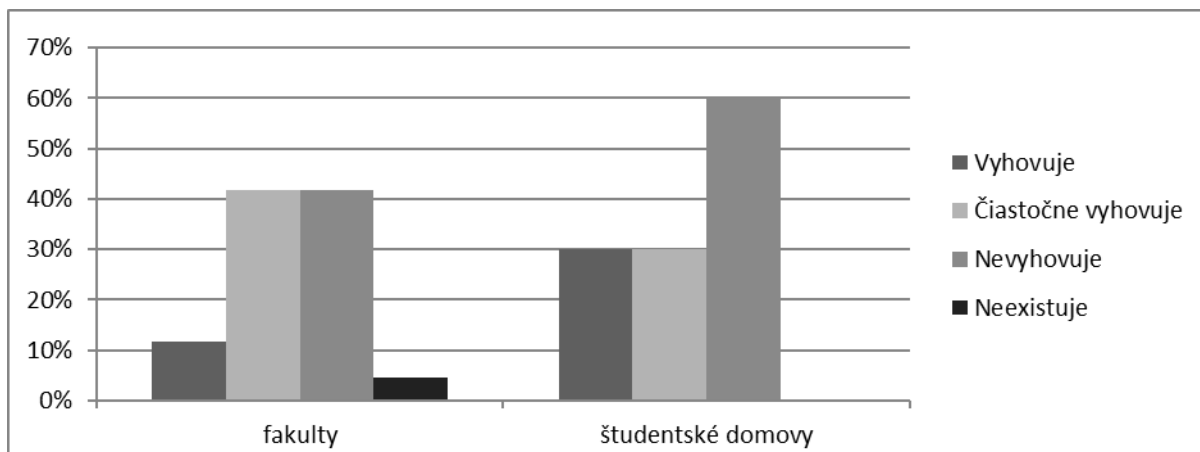
VSTUPNÁ HALA, KOMUNIKÁCIE	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje	Neexistuje
fakulty	20,93 %	51,16 %	27,91 %	0,00 %
študentské domovy	20,00 %	40,00 %	40,00 %	0,00 %

VÝŤAH	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje	Neexistuje
fakulty	11,63 %	41,86 %	41,86 %	4,65 %
študentské domovy	30,00 %	30,00 %	40,00 %	0,00 %

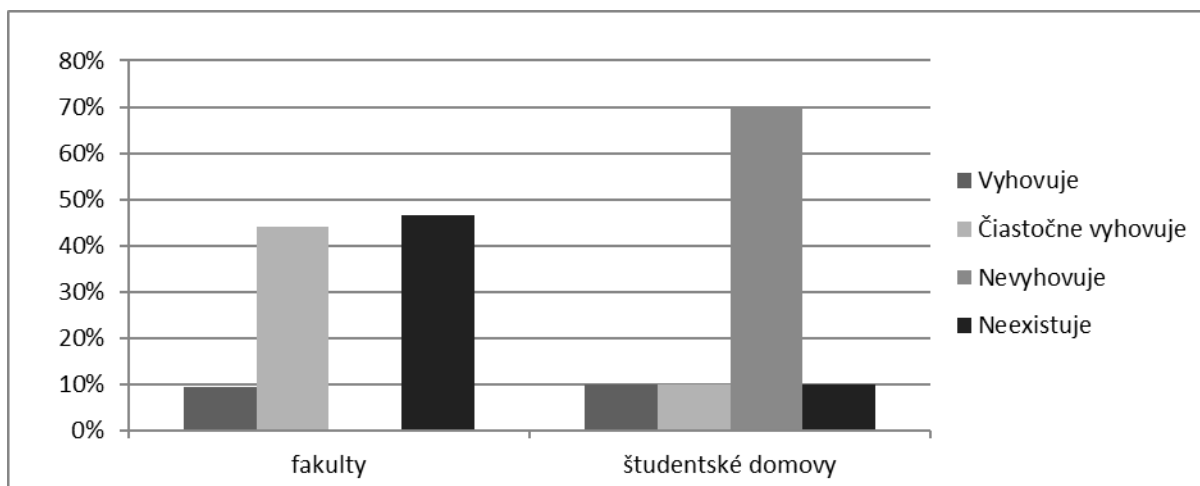
BEZBARIÉROVÉ TOALETY	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje	Neexistuje
fakulty	9,30 %	44,19 %	0,00 %	46,51 %
študentské domovy	10,00 %	10,00 %	70,00 %	10,00 %

Graf 3. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov: a) vstupná hala/komunikácie

Graf 4. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov: b) výťah

Graf 5. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov: c) toalety

Obr. 5. Nevyhovujúce dotykové ovládanie vo výťahu na Technickej fakulte SPU v Nitre

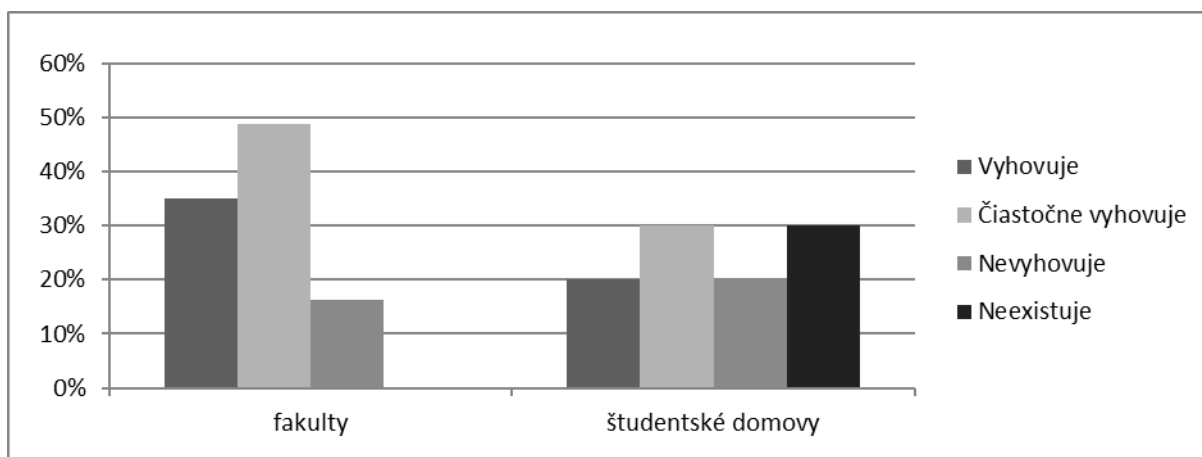
Obr. 6, 7. Nesprávne riešená bezbariérová záchodová kabína na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre

4.1.D Hodnotenie administratívnych a dekanátnych priestorov

V hodnotení prístupnosti administratívnych a dekanátnych priestoroch bola pozornosť venovaná zabezpečeniu bezbariérového prístupu pre všetkých študentov, pedagógov a ostatných zamestnancov; ďalej riešeniu dverí do miestností, kontrole plošných parametrov potrebných na manévrovanie osoby na vozíku, ako aj osadeniu a vnímateľnosti oznamov v týchto priestoroch.

Tabuľka 9. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov: administratívne a dekanátne priestory

ADMINISTRATÍVNE A DEKANÁTNE PRIESTORY	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje	Neexistuje
fakulty	34,88 %	48,84 %	16,28 %	0,00 %
študentské domovy	20,00 %	30,00 %	20,00 %	30,00 %

Graf 6. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov: administratívne a dekanátne priestory

Obr. 8. Vstup na študijné oddelenie Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku

Obr. 9. Vstup do dekanátnych priestorov; nevhodná výška prahu na Ekonomickej fakulte SPU v Nitre

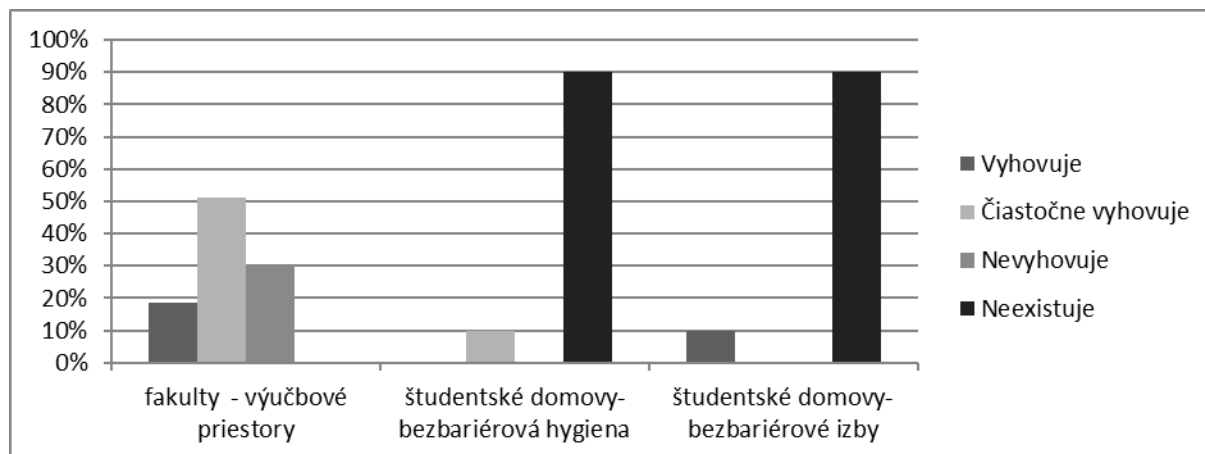
4.1.E Hodnotenie učebných priestorov

Vzhľadom na to, že priestory určené na výučbu sú najnavštevovanejšie priestory vysokoškolských budov, tak sa preverovali nielen možnosti bezbariérového prístupu pre osoby so zdravotným znevýhodnením do jednotlivých miestností, ale aj osadenie mobiliáru, jeho parametre, vzájomné vzdialenosti, možnosti pohybu najmä pre osoby na vozíku, ako aj možnosť prístupu všetkých účastníkov pedagogického procesu k tabuli, resp. rečníckemu pultu.

Väčšina učebných priestorov čiastočne vyhovovala požiadavkám bezbariérovej prístupnosti. V prípade nevyhovujúcich priestorov bol najčastejším problémom bariérový vstup do miestnosti (nedostatočná šírka dverí, osadenie dverného prahu), ďalej nedostatok alebo absencia vyhradených miest a pracovných stolov pre osoby na vozíku a s tým súvisiacich podmienok viditeľnosti na premietaciu plochu, tabuľu a pracovný priestor pedagóga.

Tabuľka 10. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní výučbových priestorov

PRIESTORY	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje	Neexistuje
fakulty - výučbové priestory	18,60 %	51,16 %	30,24 %	0,00 %

Graf 7. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov: výučbové priestory, bezbariérová izba, bezbariérová hygiena

4.1.F Hodnotenie študentských domovov

V objektoch študentských domovov sa hodnotila prístupnosť, veľkosť a vybavenie bezbariérovej izby a prislúchajúcich hygienických zariadení (bezbariérová kúpeľňa s toaletou).

Najväčší problém v študentských domovoch (až v 90 %) je absencia bezbariérových izieb alebo ubytovacích buniek. V prípade, ak sa bezbariérová izba alebo bunka v objekte nachádza, väčšinou vyhovuje podmienkam bezbariérovosti, ale problematický je prechod na balkón alebo loggiu. Pri takýchto izbách sú vybudované aj bezbariérové hygienické zariadenia, avšak pri ich hodnotení boli zaznamenané nedostatky (absentujúce držadlá, nevhodná výška osadenia zariadení, zrkadiel a podobne).

Obr. 10, 11. Úzka študentská izba a sprchovací kút v ubytovacom zariadení Veľký Diel v Žiline

Tabuľka 11. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov: bezbariérová izba, bezbariérová kúpeľňa

PRIESTORY	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje	Neexistuje
študentské domovy-bezbariérová kúpeľňa	0,00 %	10,00 %	0,00 %	90,00 %
študentské domovy-bezbariérové izby	10,00 %	0,00 %	0,00 %	90,00 %

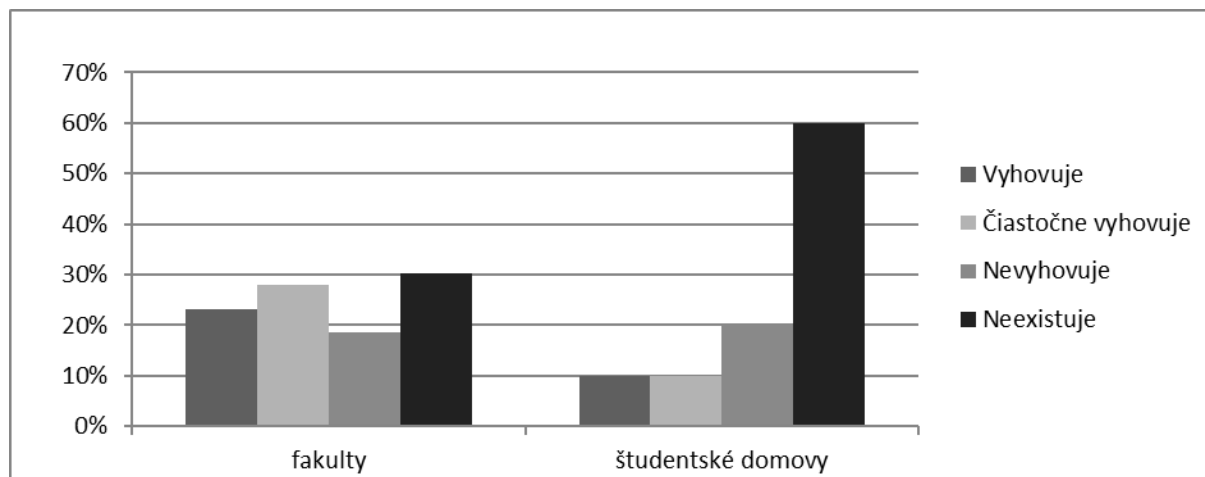
4.1.G Hodnotenie stravovacích priestorov

V priestoroch určených na stravovanie sa hodnotilo ich bezbariérové sprístupnenie, riešenie rozmiestnenia a parametrov existujúceho mobiliáru, výška a dosahové vzdialenosti výdajných pultov, prípadne samoobslužných automatov a podobne.

Možno konštatovať, že priestory určené na stravovanie, ak sa v objektoch nachádzali, boli väčšinou bezbariérovo prístupné. Výnimku tvorili prevažne malé gastronomické prevádzky – bufety, v ktorých výšky predajných pultov, vystaveného tovaru a požadovaná manipulačná plocha na manévrovanie osoby na vozíku nespĺňali podmienky univerzálnej prístupnosti. Taktiež problematické boli prevádzky dislokované v iných objektoch, pričom ich prístupnosť cez priestory exteriéru bola nevhodne riešená.

Tabuľka 12. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov na stravovanie

PRIESTORY NA STRAVOVANIE	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje	Neexistuje
fakulty	23,27 %	27,93 %	18,60 %	30,20 %
študentské domovy	10,00 %	10,00 %	20,00 %	60,00 %

Graf 8. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov na stravovanie

Obr. 12. Prístup do jedálne Ekonomickej univerzity v Bratislave je len schodiskom

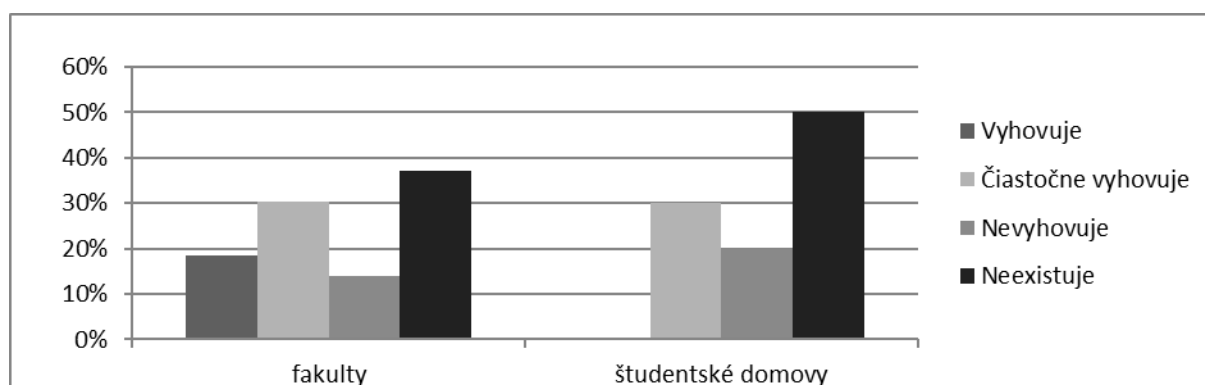
Obr. 13. Priestor bufetu v suteréne Pedagogickej fakulty Univerzity J. Selyeho v Komárne

4.1.H Hodnotenie knižníc a študovní

V priestoroch knižníc a študovní sa prihliadalo na riešenie bezbariérového prístupu, veľkostných parametrov a rozmiestnenie nábytku (napr. šírky priechodov medzi regálmi, dosahové vzdialenosti), ako aj na riešenie manévrovacej plochy pre osoby na vozíku za pracovným stolom. Väčšina hodnotených priestorov čiastočne vyhovovala požiadavkám univerzálnej prístupnosti. Najčastejší problém sa prejavoval v riešení interiérového vybavenia – nábytku a umiestnenia literatúry a pomôcok mimo dosahu osoby sediacej na vozíku.

Tabuľka 13. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov knižnice a študovne

PRIESTORY KNIŽNICE A ŠTUDOVNE	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje	Neexistuje
fakulty	18,60 %	30,23 %	13,95 %	37,22 %
študentské domovy	0,00 %	30,00 %	20,00 %	50,00 %

Graf 9. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov knižnice a študovne

Obr. 14. Priestory knižnice Ekonomickej fakulty Univerzity J. Selyeho v Komárne

Obr. 15. Prístup k vybaveniu Univerzitnej knižnice Katolíckej univerzity v Ružomberku

4.1.1 Hodnotenie ostatných priestorov (športoviská a spoločenské priestory)

Športoviská a spoločenské priestory boli posudzované podľa špecifických požiadaviek bezbariérovosti kladených na jednotlivé typy priestorov. Napríklad v spoločenských priestoroch sa hodnotila prístupnosť a riešenie vyhradených miest

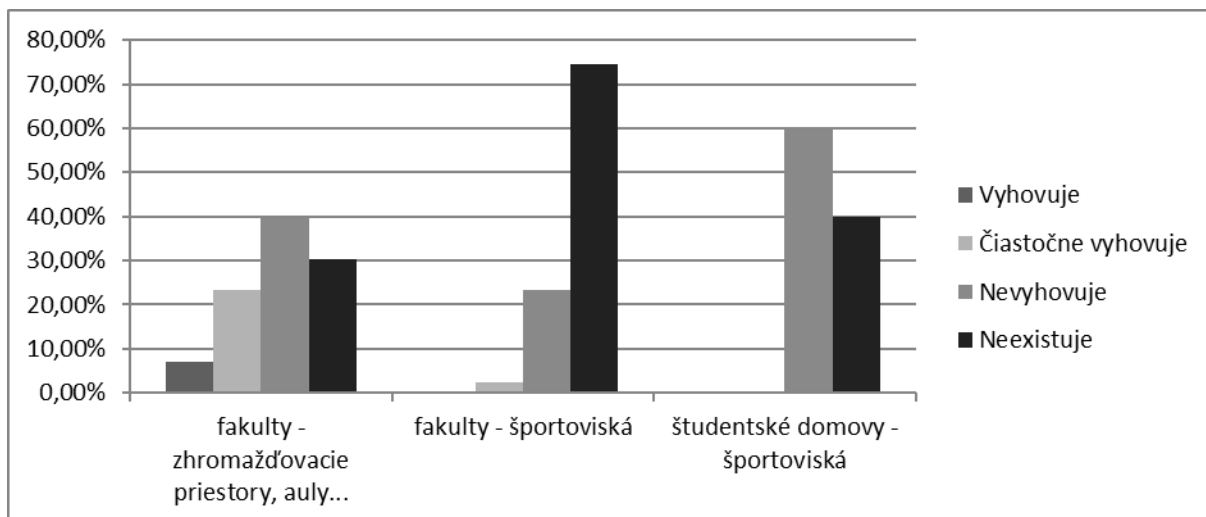
pre osoby na vozíku, spĺňanie podmienok viditeľnosti, prístupnosť rečníckeho pultu, resp. pódia pre osoby s telesným postihnutím. V športových priestoroch sa hodnotila možnosť prístupu na športoviská, vytvorenie vhodných podmienok pre osoby so zdravotným znevýhodnením v priestoroch šatní, hygieny, ďalej osadenie pomocných zariadení na prístup do bazéna pre osoby s telesným postihnutím.

Najčastejší zistený nedostatok z hľadiska bezbariérového riešenia spoločenských priestorov bola absencia vyhradených miest pre osoby na vozíku, neprístupnosť rečníckeho pultu alebo pódia a absencia systémov na zosilnenie zvuku (napr. indukčné slučky) pre osoby so sluchovým postihnutím.

Ani v jednom vysokoškolskom zariadení neboli športoviská riešené v súlade s platnými legislatívnymi ustanoveniami a nespĺňali kritériá univerzálnej prístupnosti.

Tabuľka 14. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní spoločenských a športových priestorov

OSTATNÉ PRIESTORY	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje	Neexistuje
Fakulty - spoločenské priestory	6,98 %	23,26 %	39,53 %	30,23 %
fakulty - športoviská	0,00 %	2,33 %	23,25 %	74,42 %
študentské domovy - športoviská	0,00 %	0,00 %	60,00 %	40,00 %

Graf 10. Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní spoločenských a športových priestorov

Obr. 16. Aula Pedagogickej fakulty UKF v Nitre je bezbariérovo prístupná, chýba však miesto pre osoby na vozíku

Obr. 17. Schodisko do auly SPU v Nitre zo vstupnej haly

4.2 Hodnotenie z hľadiska bezpečnosti pri pohybe a užívaní

V tejto časti hodnotenia sa pozornosť upriamovala na riešenie použitia podlahových materiálov, osvetlenia a vetrania priestorov, a taktiež na bezpečnosť v priestoroch schodísk najmä z hľadiska osôb so zrakovým postihnutím.

Tabuľka 15. Hodnotenie z hľadiska bezpečnosti a zdravotných rizík

Základné oblasti hodnotenia z hľadiska bezpečnosti, zdravotných rizík	Hodnotené súčasti a ich súlad s platnou legislatívou
Podlahové materiály	<ul style="list-style-type: none"> - povrchová úprava a šmyklavosť - hygienické vlastnosti (čistenie povrchov) - použitie zdraviu neškodlivých materiálov
Osvetlenie, vetranie	<ul style="list-style-type: none"> - vhodnosť a dostatočnosť
Schodisko	<ul style="list-style-type: none"> - riešenie a povrchová úprava schodov - označenie schodiska pre osoby ZrP
Evakuácia	<ul style="list-style-type: none"> - existencia evakuačného plánu pre osoby so zdravotným postihnutím - existencia evakuačnej stoličky - hlásič požiaru a forma hlásenia (zvuková, svetelná)

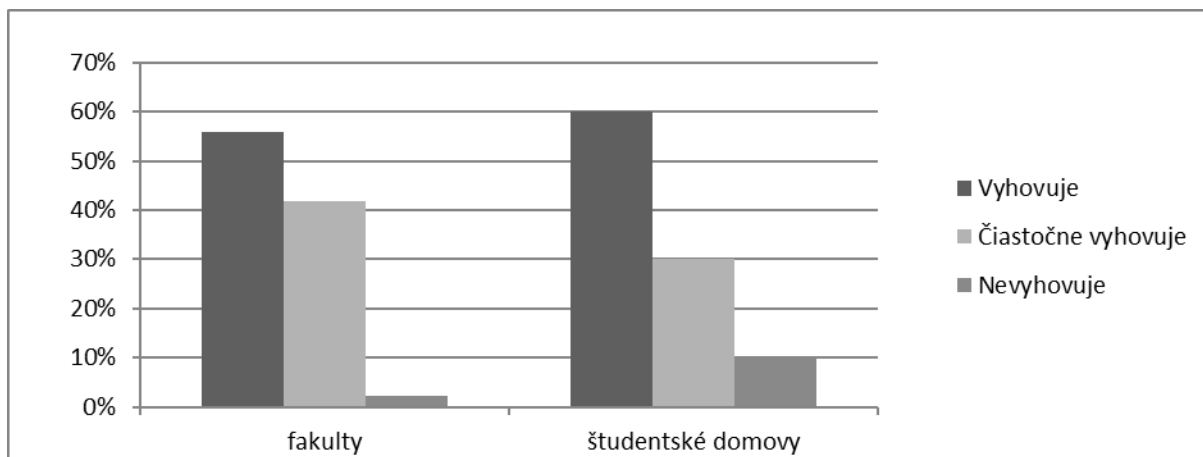
4.2.A Hodnotenie podlahových povrchov

Hodnotenie použitých podlahových povrchov vo verejne prístupných priestoroch vysokých škôl a študentských domovov sa zaoberalo prítomnosťou nešmyklavých, antialergických a zdraviu neškodlivých materiálov s vyhovujúcimi hygienickými vlastnosťami (ľahké udržiavanie a čistenie).

Zistenia boli uspokojivé; objekty v prevažnej miere vyhovovali alebo čiastočne vyhovovali hodnoteným požiadavkám bezpečnosti pri pohybe a užívaní priestorov.

Tabuľka 16. Hodnotenie z hľadiska bezpečnosti pri pohybe a užívaní priestorov: podlahové materiály

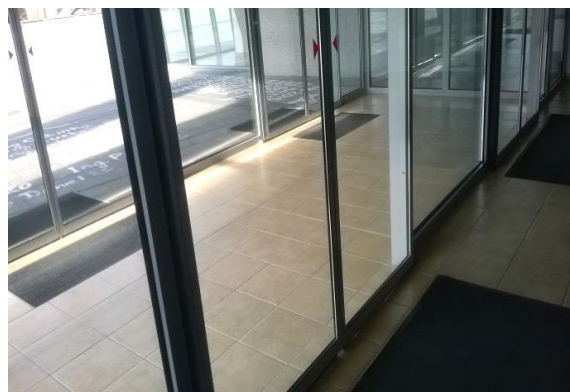
PODLAHOVÉ MATERIÁLY	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje
fakulty	55,81 %	41,86 %	2,33 %
študentské domovy	60,00 %	30,00 %	10,00 %

Graf 11. Hodnotenie z hľadiska bezpečnosti pri pohybe a užívaní priestorov: podlahové materiály

Obr. 18. Odlesk dlažby na Národohospodárskej fakulte Ekonomickej univerzity v Bratislave znevýhodňuje orientáciu

Obr. 19. Nedostatočne označené presklené vstupné dvere na Fakulte humanitných vied Žilinskej univerzity

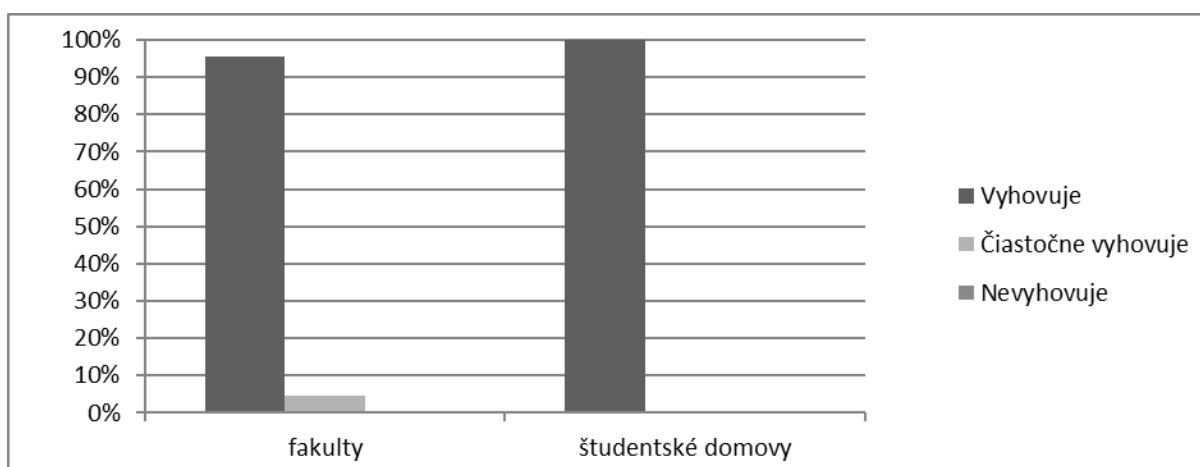
4.2.B Hodnotenie osvetlenia a vetrania

V prípade posudzovania bezpečnosti vyplývajúcej z požiadaviek vhodného osvetlenia a vetrania priestorov sa pozornosť upriamila na použité stavebné a konštrukčné riešenia okenných otvorov, výšku parapetov, osadenia potrebných tieniacich prvkov a podobne.

Taktiež v tomto prípade boli hodnotenia pomerne dobré, objekty vo veľkej miere vyhovovali stanoveným požiadavkám.

Tabuľka 17. Hodnotenie z hľadiska bezpečnosti pri pohybe a užívaní priestorov: osvetlenie a vetranie

OSVETLENIE, VETRANIE	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje
fakulty	95,35 %	4,65 %	0,00 %
študentské domovy	100,00 %	0,00 %	0,00 %

Graf 12. Hodnotenie z hľadiska bezpečnosti pri pohybe a užívaní priestorov: osvetlenie a vetranie

4.2.C Hodnotenie bezpečnosti schodísk

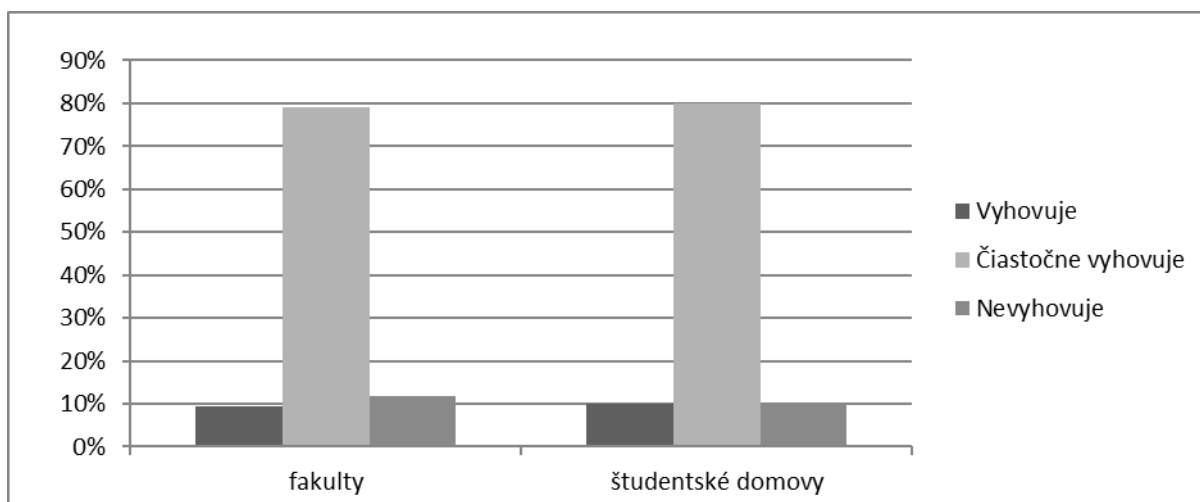
Pri hodnotení schodísk v komunikačnom priestore bol dôraz kladený na bezpečnosť pri pohybe najmä osôb so zrakovým postihnutím. Schodisko musí spĺňať požadované parametre podľa legislatívy, vrátane správnych tvarov schodiskových

stupňov. Zároveň musí byť vybavené držadlami a mať zreteľne označený prvý a posledný stupeň. Podschodiskový priestor (s podchodnou výškou nižšou ako 2,2 m) musí byť zabezpečený tak, aby bol identifikovateľný technikou bielej palice.

Najčastejším problémom pri riešení schodiska bolo absentovanie nutného vybavenia schodiska: osadenie držadla, nevhodný tvar schodiskového stupňa, nepostačujúce kontrastné označenie prvého a posledného schodiskového stupňa. V prípade osadenia vysunutého schodiska nebola pod schodiskom riešená zábrana vstupu do priestoru s nízkou podchodnou výškou.

Tabuľka 18. Hodnotenie z hľadiska bezpečnosti pri pohybe a užívaní priestorov: schodisko

SCHODISKO	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje
fakulty	9,30 %	79,07 %	11,63 %
študentské domovy	10,00 %	80,00 %	10,00 %

Graf 13. Hodnotenie z hľadiska bezpečnosti pri pohybe a užívaní priestorov: schodisko

Obr. 20. Nedostatočne označený (v úrovni podlahy) podschodiskový priestor na SPU v Nitre

Obr. 21. Nevyhovujúci tvar stupňa na schodisku na Ekonomickej fakulte SPU v Nitre

4.3 Hodnotenie z hľadiska orientácie a prístupu k informáciám

Hodnotenie z **hľadiska orientácie a prístupu k informáciám** pre študentov so špecifickými potrebami bolo zamerané na riešenie orientačných systémov, informačných panelov, informačných boxov, voľne prístupných počítačov, ako aj vybavenia priestorov určených na výučbu.

Tabuľka 19. Hodnotenie z hľadiska orientácie a prístupu k informáciám

Základné oblasti hodnotenia z hľadiska orientácie a prístupu k informáciám	Hodnotené súčasti a ich súlad s platnou legislatívou
Orientačný a informačný systém	<ul style="list-style-type: none"> - riešenie v súlade s nárokmi osôb ZrP (Braillovo a reliéfne písmo, kontrast s pozadím, veľkosť a font písma a pod.) - výška osadenia orientačných a informačných systémov a zariadení
Výťahová kabína	<ul style="list-style-type: none"> - označenie podľa platnej legislatívy (Braillovým a reliéfnym písmom) - zvukový signál oznamujúci príchod kabíny
Priestory určené na výučbu	<ul style="list-style-type: none"> - dostupnosť systémov na zosilnenie zvuku (napr. indukčné slučky) pre osoby so sluchovým postihnutím

Obr. 22. Nevyhovujúco osadené počítače na Filozofickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku

Obr. 23. Orientačný systém na Elektrotechnickej fakulte Žilinskej univerzity

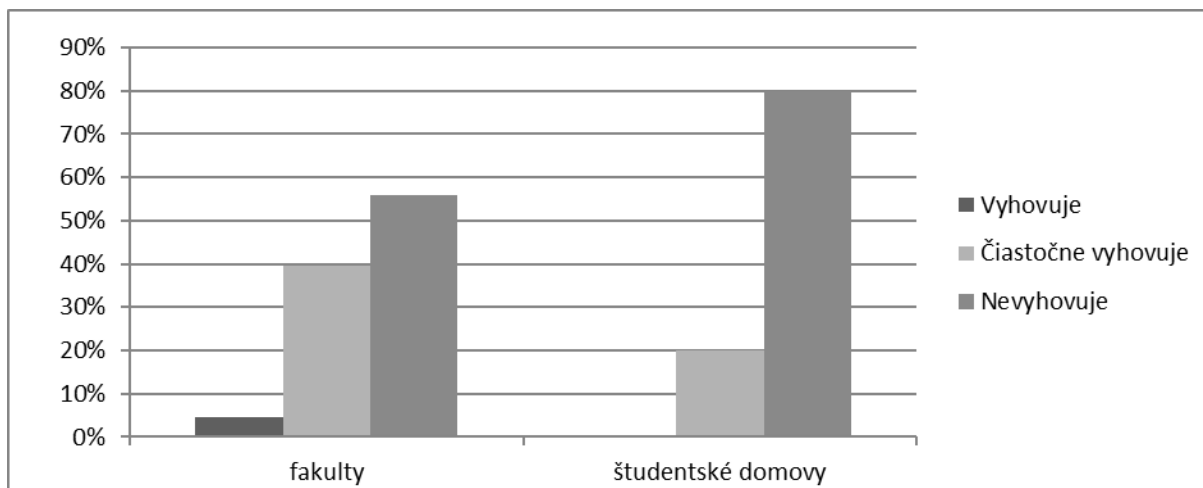
4.3.A Hodnotenie orientačných a informačných systémov v priestore

Preverenie vhodnosti riešenia orientačných a informačných panelov bolo zamerané na vnímateľnosť informácií pre osoby so zrakovým postihnutím. Zisťovali sa spôsoby použitia informácií v Braillovom písme, vhodné kontrastné a bezpätkové písmo, prípadne reliéfne označovanie vnímateľné hmatom.

Veľmi nízke percento edukačných zariadení spĺňalo vyššie uvedené požiadavky a zo študentských domovov ani jedno zariadenie nebolo možno zaradiť do kategórie so splneným požiadavkami.

Tabuľka 20. Hodnotenie z hľadiska orientácie a prístupu k informáciám: orientačné a informačné systémy v priestore

ORIENTAČNÉ A INFORMAČNÉ SYSTÉMY V PRIESTORE	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje
fakulty	4,65 %	39,53 %	39,53 %
študentské domovy	0,00 %	20,00 %	80,00 %

Graf 14. Hodnotenie z hľadiska orientácie a prístupu k informáciám: orientačné a informačné systémy v priestore

Obr. 24. Štítky na dverách Pedagogickej fakulty UKF v Nitre majú nedostatočnú veľkosť písma

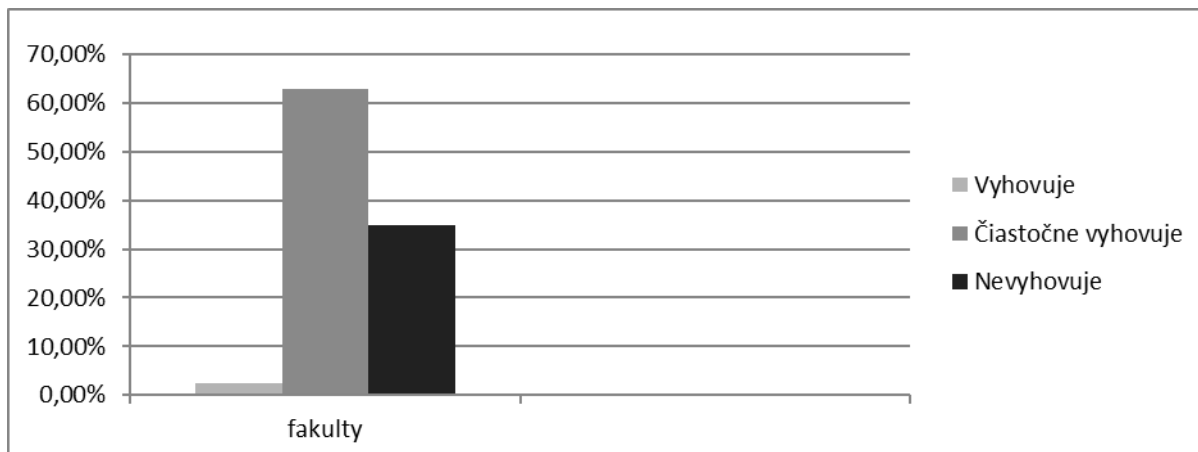
4.3.B Hodnotenie vybavenia priestorov určených na výučbu

Hodnotenie výučbových priestorov bolo zamerané na zhodnotenie vyhovujúceho vybavenia priestorov aj pre študentov so špecifickými potrebami, najmä na zabezpečenie vhodnej viditeľnosti na tabuľu/premietacie plátno a podobne, ako aj možnosti použitia pomocných načúvacích systémov na zosilnenie zvuku pre osoby so sluchovým postihnutím.

V priestoroch určených na edukáciu najčastejšie absentovali systémy na zosilnenie zvuku - indukčné slučky (aj prenosné) pre osoby so sluchovým postihnutím; z miest vyhradených pre osoby na vozíku bola zlá viditeľnosť na premietacie plátno.

Tabuľka 21. Hodnotenie z hľadiska orientácie a prístupu k informáciám: vybavenie priestorov určených na výučbu

VYBAVENIE PRIESTOROV NA VÝUČBU	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje
fakulty	2,33 %	62,79 %	34,88 %

Graf 15. Hodnotenie z hľadiska orientácie a prístupu k informáciám: vybavenie priestorov určených na výučbu

Obr. 25. Špeciálna učebňa „demonštračka“ Fakulty zdravotníctva Katolíckej univerzity v Ružomberku

Obr. 26. Typická učebňa na Technickej fakulte SPU v Nitre

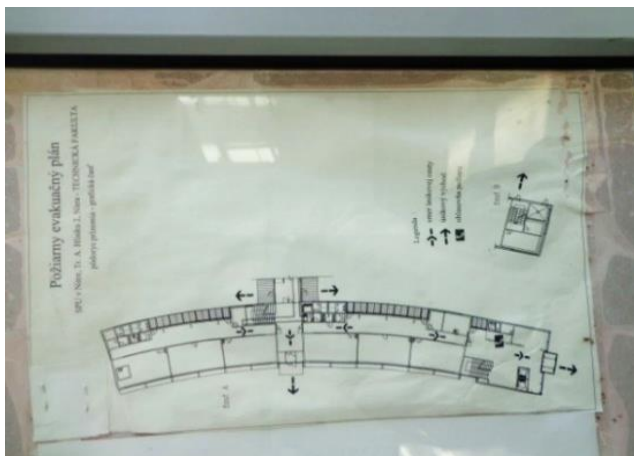
4.4 Hodnotenie z hľadiska evakuácie osôb

Pri hodnotení z hľadiska evakuácie osôb so zdravotným postihnutím sa pozornosť upriamovala na vypracovanie evakuačných plánov pre osoby so zdravotným postihnutím, dostupnosť evakuačných stoličiek a na prítomnosť zvukového a svetelného signalizačného hlásiča požiaru.

Vzhľadom na absenciu evakuačných stoličiek a častú neprítomnosť vhodného signalizačného hlásiča, bolo 76,74 % zariadení fakúlt, resp. 100 % objektov študentských domovov uvedených v kategórii nevyhovujúce.

Tabuľka 22. Hodnotenie z hľadiska evakuácie osôb so zdravotným postihnutím

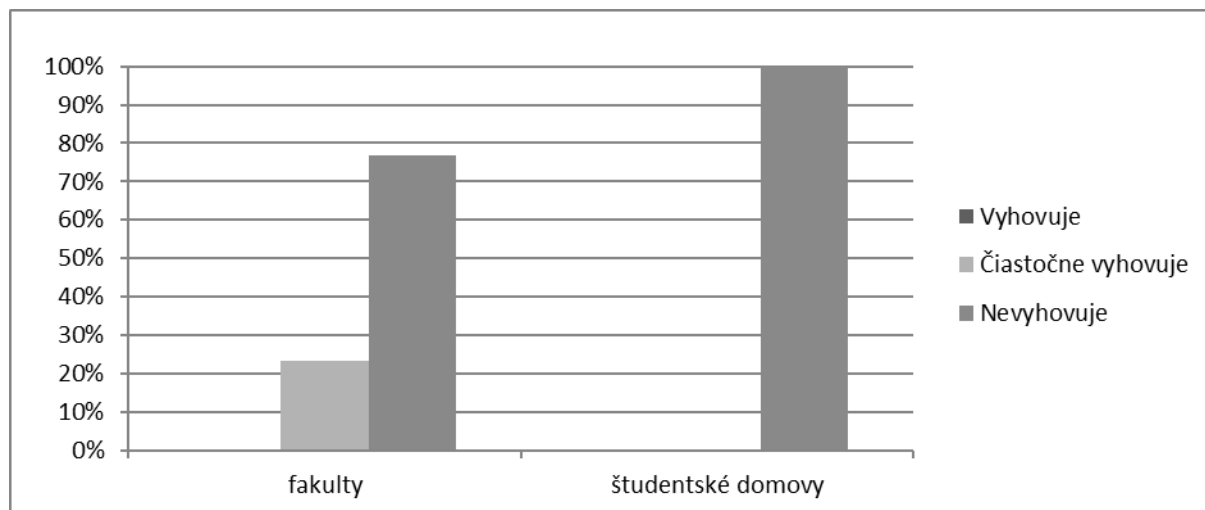
EVAKUÁCIA	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje
fakulty	0,00 %	23,26 %	76,74 %
študentské domovy	0,00 %	0,00 %	100,00 %

Obr. 27. Provizórne riešený evakuačný plán na Technickej fakulte SPU v Nitre

Obr. 28. Požiarna dvera na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre

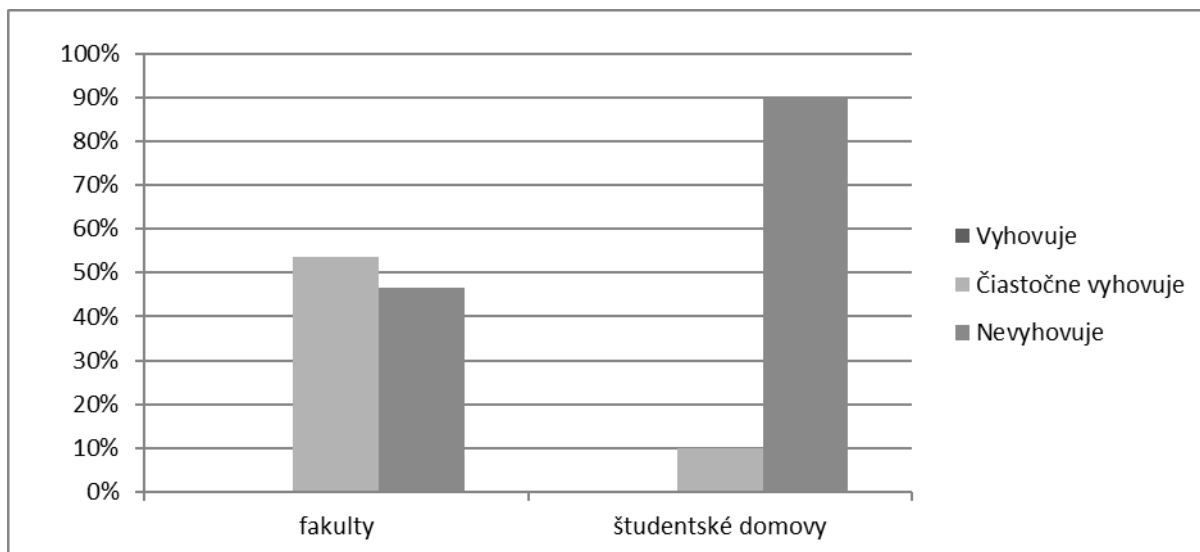
Graf 16. Hodnotenie z hľadiska evakuácie osôb so zdravotným postihnutím

4.5 Sumarizácia hodnotenia prístupnosti vysokoškolského prostredia na Slovensku

Na základe vykonaného prieskumu možno skonštatovať, že žiadna z hodnotených budov fakúlt a ani jeden zo študentských domovov nespĺňali v plnej miere podmienky bezbariérového užívania fyzického prostredia pre osoby so zdravotným znevýhodnením a neboli riešené v súlade s platnými legislatívnymi ustanoveniami. V 53,49 % vzdelávacích objektoch a 10,00 % objektoch študentských domovov by bolo možné menšími stavebnými zásahmi a doplnením o požadované vybavenie upraviť a zosúladiť objekty s legislatívnymi predpismi platnými v podmienkach Slovenskej republiky.

Tabuľka 23. Sumarizácia hodnotenia prístupnosti jednotlivých vysokoškolských objektov

SUMARIZÁCIA	Vyhovuje	Čiastočne vyhovuje	Nevyhovuje
fakulty	0,00 %	53,49 %	46,51 %
študentské domovy	0,00 %	10,00 %	90,00 %

Graf 17. Sumarizácia hodnotenia prístupnosti jednotlivých vysokoškolských objektov

5 Záver

Požiadavka prístupnosti vysokoškolského vzdelávacieho systému pre študentov so špecifickými potrebami vyplýva z ratifikovaných medzinárodných dokumentov, najmä z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ale aj zo Zákona NR SR č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách. Vysoké školy sú podľa uvedeného zákona povinné od 1. januára 2013 vytvárať všeobecne prístupné akademické prostredie aj vytváraním zodpovedajúcich podmienok štúdia pre študentov so špecifickými potrebami bez znižovania požiadaviek na ich študijný výkon. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR prijalo celý rad opatrení, na základe ktorých sa postupne zlepšujú podmienky na štúdium tejto cieľovej skupiny študentov.

Hodnotenie prístupnosti architektonického prostredia vysokých škôl na Slovensku je jeden z výstupov medzinárodného projektu UNIALl – *Accessibility of Higher Education for Students with Special Needs*, realizovaného v rámci programu Erasmus+. Cieľom publikácie je zverejnenie výsledkov výskumu zameraného na hodnotenie univerzálnej prístupnosti architektonického prostredia vysokých škôl na Slovensku, a zároveň poskytnúť architektom a projektantom systém hodnotenia prístupnosti architektonického prostredia.

Prvá kapitola publikácie poskytuje prehľad vývoja prístupnosti vysokoškolského vzdelávania pre študentov so špecifickými potrebami na Slovensku ako aj východiskovú analýzu súčasného stavu prístupnosti VŠ vzdelávania. V závere kapitoly sú uvedené odporúčané opatrenia: (1) urýchliť proces prechodu základných a stredných škôl na inkluzívne formy vzdelávania a skvalitniť prípravu študentov so ŠP na vysokoškolské štúdium, (2) podporovať vznik podporných centier na všetkých vysokých školách, ktoré by vedeli študentom so ŠP poskytnúť potrebnú podporu pri štúdiu, (3) podporovať odstraňovanie architektonických, informačných a komunikačných bariér vo vysokoškolskom prostredí, (4) podporovať vzdelávanie o metóde Univerzálneho navrhovania/dizajnu, ktorá sa uplatňuje nielen v oblasti tvorby fyzického prostredia, ale aj v informačno-komunikačnej a pedagogickej oblasti (napr. Universal Design for Learning).

Druhá kapitola sumarizuje prehľad legislatívnych a politických dokumentov súvisiacich s prístupnosťou VŠ vzdelávania na Slovensku, vrátane informačno-

komunikačnej prístupnosti a univerzálnej/bezbariérovej prístupnosti fyzického prostredia. V závere kapitoly sú uvedené tieto odporúčania: (1) aktualizovať Vyhlášku MŠVVaŠ SR č. 458/2012 Z. z. o minimálnych nárokoch študenta so špecifickými potrebami, kde sa podrobnejšie rozpracujú štandardy kvality vysokoškolského štúdia z hľadiska nárokov jednotlivých skupín študentov so špecifickými potrebami, (2) v rámci medzirezortnej spolupráce je pri príprave stavebnej legislatívy žiaduce presadzovať prijatie ustanovení súvisiacich s požiadavkami dôslednejšej implementácie univerzálneho navrhovania v tvorbe prostredia (vrátane objektov a areálov pre vzdelávanie) a prijatie kontrolných mechanizmov na dodržiavanie týchto ustanovení, (3) prijať systém dotácií, ktoré podporia vznik a fungovanie podporných centier pre študentov so ŠP na slovenských vysokých školách, (4) vytvoriť pravidlá na vytváranie a používanie fondu na podporu štúdia študentov so špecifickými potrebami a pravidlá na finančné odmeňovanie koordinátorov pre študentov so ŠP.

Tretia kapitola podrobnejšie opisuje vytvorený „Systém monitorovania a hodnotenia univerzálnej prístupnosti vysokoškolského prostredia“ a jeho očakávaný prínos: (1) nástroj na zabezpečenie lepšieho prístupu ku vzdelávaniu pre študentov so špecifickými potrebami s cieľom vytvoriť inkluzívnu formu vzdelávania, (2) vytvára podmienky na aktívnu participáciu študentov, pedagógov, resp. návštevníkov so zdravotným znevýhodnením na živote univerzity, (3) poskytuje prehľad o zistených nedostatkoch a na základe záverečných hodnotení môžu vysoké školy pripraviť kvalitné akčné plány, resp. investičné plány, (4) prispieva k senzibilizácii všetkých užívateľov prostredia zapojených do prieskumu prístupnosti, ako aj k prehĺbeniu znalostí princípov univerzálneho navrhovania.

V štvrtej kapitole sú zverejnené výsledky a hodnotenia realizovaného prieskumu univerzálnej/bezbariérovej prístupnosti vybraných 14 verejných vysokých škôl na Slovensku, v rámci ktorého boli zmapované architektonické a orientačné bariéry v 43 budovách fakúlt a v 10 budovách študentských domovov. Na základe vykonaného prieskumu možno skonštatovať, že žiadna z hodnotených budov fakúlt a ani jeden zo študentských domovov nespĺňali v plnej miere požiadavky na bezbariérové užívanie fyzického prostredia pre osoby so zdravotným znevýhodnením. V 53,49 % vzdelávacích objektoch a v 10,00 % objektoch študentských domovov by bolo možné menšími stavebnými zásahmi a doplnením o požadované vybavenie upraviť a

zosúladiť objekty s legislatívnymi predpismi platnými v podmienkach Slovenskej republiky. Na mnohých vysokých školách sa realizovali bezbariérové úpravy, ale väčšinou v podobe čiastkových riešení. Komplexné riešenie univerzálnej prístupnosti prostredia často chýba aj v nových objektoch vysokých škôl, kde aj napriek dodržaniu legislatívnych predpisov, nie sú prístupné niektoré priestory a interiérové prvky. Časté nedostatky sa vyskytujú aj v riešení orientačných a informačných systémov, kde nie sú aplikované multisenzorické spôsoby vnímania, čiže kombinácia najmenej dvoch spôsobov zmyslového vnímania (napr. zrak a hmat, zrak a sluch).

Na základe výsledkov vykonaného prieskumu a hodnotenia univerzálnej prístupnosti fyzického prostredia vysokoškolských objektov patria medzi **najčastejšie bariéry**:

- (1) predsadené schodiská pred vstupom do budov,
- (2) absencia výťahov, prípadne existujúce výťahy majú nedostatočnú veľkosť a požadované vybavenie,
- (3) nedostatočná prístupnosť prednáškových a spoločenských/multifunkčných sál (nie sú vyhradené miesta pre osoby na vozíku a zabezpečený prístup k rečníckemu pultu alebo na pódium),
- (4) absencia bezbariérových záchodových kabín, prípadne nespĺňajú požiadavky podľa legislatívy (najmä rozmery a osadenie predmetov),
- (5) absencia bezbariérových izieb s bezbariérovou kúpeľňou v študentských domovoch,
- (6) nedostatočne zabezpečená bezbariérová prístupnosť všetkých prevádzkových častí vysokoškolských budov (najmä častí určených na športové aktivity),
- (7) neexistujúce orientačné systémy pre osoby so zrakovým postihnutím,
- (8) nedostatočne zabezpečený systém evakuácie osôb so zdravotným postihnutím v prípadoch nebezpečenstva.

Vzhľadom na zistené nedostatky je potrebné účinnejšie implementovať požiadavky univerzálneho navrhovania do stavebných legislatívnych predpisov, a tak pomôcť k vytváraniu priestorov prístupných a použiteľných pre všetkých ľudí v čo najväčšej možnej miere.

Zdroje

- Access Matters: Access Audits [online] prevzaté dňa 18. 05. 2016 (dostupné na internete: http://www.accessmatters.com/html/access_audits.html)
- Ceresnova, Z.: Student Engagement in Assessment of Universal Access of University Buildings. In: P. M. Langdon et al. (Eds.): Inclusive Designing. Joining Usability, Accessibility, and Inclusion. Springer International Publishing, 2014, pp. 143-151
- Čerešňová, Z.: Architektonické bariéry vo vysokoškolskom prostredí. In: *Architektonické bariéry vo vysokoškolskom prostredí a opatrenia na predchádzanie ich vzniku*. 1. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2015, s. 8-14, ISBN 978-80-223-3970-4
- Čerešňová, Z.: Univerzálne navrhovanie vysokoškolských zariadení a areálov. In: *Architektonické bariéry vo vysokoškolskom prostredí a opatrenia na predchádzanie ich vzniku*. 1. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2015, s. 24-34
- Čerešňová, Z. - Rollová, L.: Implementation of inclusive strategies in education. In: World Transactions on Engineering and Technology Education. Vol.13, No.3 (2015), s. 392-396, ISSN 1446-2257
- Čerešňová, Z. - Rollová, L.: Tvorba inkluzívneho vysokoškolského prostredia. 1. vydanie. Bratislava: Nakladateľstvo STU, 2015. 176 s. ISBN 978-80-227-4452-2
- Čerešňová, Z. - Rollová, L.: Universal design: Methodology to enhance engagement of students in higher education. In: Student Engagement: Leadership Practices, Perspectives and Impact of Technology. New York: Nova Science Publishers, 2015, s. 91-115, ISBN 978-1-63482-371-5
- Končeková, D. - Rollová, L.: Design of School Environment in the 21st Century. In: Advanced Materials Research [elektronický zdroj] : EnviBUILD Buildings and Environment 2013. International Conference, Bratislava, SR, 17. 10. 2013. Vol. 899 (2014), CD ROM, s. 302-306, ISSN 1662-8985
- Končeková, D. - Rollová, L.: Zdravé prostredie školských stavieb 21. storočia. In: Zdravé domy 2014 : 10. Mezinárodní konference Zdravé domy 2014, 10-11 April 2014, Brno, Česká republika: VUT Fakulta architektury, 2014, s. 77-84, ISBN 978-80-214-4912-1
- Matulník, J., Orgonášová M.: Prechod do dospelosti u mladých ľudí so zdravotným postihnutím a ovplyvňujúce sociálne faktory. Záverečná správa z výskumu. (dostupné na internete: http://www.iuventu.sk/files/vyskumna_sprava_prof_matulnik_def.pdf)
- Matulník, J., Orgonášová, M., Ritomský, A.: Podmienky štúdia študentov so zdravotným postihnutím na vysokých školách v SR. In: Sociológia zdravotníctví a medicíny. Brno: Tribun s.r.o, 2010, s. 143-157
- Nussbaumer, L.L.: Inclusive Design. A Universal Need. New York: Fairchild Books, 2012, ISBN 978-1-56367-921-6
- Rollová, L.: Hodnotenie bezbarierovej prístupnosti vysokoškolského prostredia. In: *Architektonické bariéry vo vysokoškolskom prostredí a opatrenia na predchádzanie ich vzniku*. 1. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2015, s. 15-23, ISBN 978-80-223-3970-4

- Rollová, L. - Končeková, D.: Bezbariérové vysokoškolské ubytovacie zariadenia. In Architektonické bariéry vo vysokoškolskom prostredí a opatrenia na predchádzanie ich vzniku. 1. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2015, s. 35-48, ISBN 978-80-223-3970-4
- Rollová, L. - Samová, M.: Access Audit of Cultural Buildings. In Culture for All : IP ERASMUS - Design for All - Universal Design. Bratislava: STU v Bratislave FA, 2009, s. 36-39, ISBN 978-80-970177-0-5
- Rollová, L. - Samová, M. - Čerešňová, Z. - Končeková, D. - Korček, P.: Identifikácia architektonických bariér v prostredí: Vysoké školy a študentské domovy. 1. vydanie. Bratislava: Nakladateľstvo STU, 2015, 137 s., ISBN 978-80-227-4451-5
- Rollová, L. - Samová, M. - Čerešňová, Z. - Končeková, D. - Korček, P.: Design for All - tools for accessible university environment. In: SGEM 2014. Conference on Arts, Performing Arts, Architecture and Design : International Multidisciplinary Scientific Conferences on Social Sciences & Arts, 3-9 September 2014, Albena, Bulgaria. 1. .vyd. Sofia: SGEM, 2014, p. 609-615. ISSN 2367-5659. ISBN 978-619-7105-30-08
- Rollová, L. - Samová, M. - Čerešňová, Z. - Končeková, D. - Rusňáková, E. - Korček, P.: Tvorba inkluzívneho prostredia v procese deinštitucionalizácie. 1. vyd. Bratislava: Implementačná agentúra MPSVR SR, 2015, 200 s., ISBN 978-80-970110-5-5
- Rollová, L.: Universal Design of Student Housing. In: Universal Learning Design : International conference Brno, 11-15 February 2013. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 19-22, ISBN 978-80-210-6270-2
- Samová, M., Čerešňová, Z., Rollová, L., Korček, P., Majcher, S., Končeková, D.: Audit bezbariérovosti prostredia. Bratislava: CEDA FA STU, 2010. ISBN 978-80-970177-6-7

Dokumenty

- Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v SR, Príloha č. 3, Preambula, 2014, (dostupné na internete: <http://www.radavladyp.gov.sk/celostatna-strategia-ochrany-a-podpory-ludskych-prav-v-sr/>)
- Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím. Zbierka zákonov č. 317/2010, Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky
- Dostupnosť podporných služieb z pohľadu študentov so zdravotným postihnutím/špecifickými potrebami na vysokých školách v SR. Bratislava: Univerzita Komenského, 2012 (dostupné na internete: <http://www.minedu.sk/data/att/4219.pdf>)
- Metodické usmernenie na vytváranie podmienok štúdia pre študentov so špecifickými potrebami na vysokých školách. Bratislava: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu, 2015 (dostupné na internete: <http://www.minedu.sk/usmernenie-k-vytvaraniu-podmienok-studia-pre-studentov-so-specifickymi-potrebami/>)
- Metodika rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám na rok 2016. Bratislava: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (dostupné na internete: <https://www.minedu.sk/data/att/9255.rtf>)

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR: Výstupy projektu mapujúceho podmienky na štúdium študentov so špecifickými potrebami:

- Štandardy zabezpečenia podmienok štúdia pre osoby so zdravotným postihnutím na vysokých školách v SR pre roky 2011 – 2013
- Priority zabezpečenia prístupnosti vzdelania pre osoby so špecifickými potrebami na vysokých školách v SR,
(dostupné na internete: <http://www.minedu.sk/vystupy-projektu-mapujuceho-podmienky-na-studium-studentov-so-specifickymi-potrebami/>)

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020 (dostupné na internete:

<https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/tazke-zdravotne-postihnutie/narodny-program-rozvoja-zivotnych-podmienok-osob-so-zdravotnym-postihnutim-roky-2014-2020.pdf>)

Prieskum podmienok práce koordinátorov pre študentov so špecifickými potrebami na vysokých školách v SR, Predbežná správa z prieskumu, Centrum podpory študentov so špecifickými potrebami na Univerzite Komenského v Bratislave, 2015

Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2016 – 2020 (dostupné na internete: http://www.vlada.gov.sk/data/files/6483_programove-vyhlasenie-vlady-slovenskej-republiky.pdf)

Správa o stave školstva na Slovensku a o systémových krokoch na podporu jeho ďalšieho rozvoja. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, 2013 (dostupné na internete: <https://www.minedu.sk/data/att/5250.pdf>)

Štatút Rady ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky na podporu štúdia študentov so špecifickými potrebami. (dostupné na internete: <https://www.minedu.sk/statut-rady/>)

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Z. z. v znení neskorších predpisov

Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 458/2012 Z. z. o minimálnych nárokoch študenta so špecifickými potrebami

Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie

Výnos č. 55/2014 Ministerstva financií Slovenskej republiky o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy

Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)

Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 275/2006 o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon)

Príloha 1. Zoznam hodnotených objektov vysokých škôl:

Vysoká škola výtvarných umení, Drotárska 44, Bratislava

Vysoká škola výtvarných umení, Hviezdoslavovo nám. 18, Bratislava

Fakulta múzických umení, Akadémia umení, Kollárova 2, Banská Bystrica

Fakulta dramatických umení, Akadémia umení, Horná 95, Banská Bystrica

Pedagogická fakulta, Univerzita Mateja Bela, Ružová 13, Banská Bystrica

Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita Mateja Bela, Kuzmányho 1, Banská Bystrica

Právnická fakulta, Univerzita Mateja Bela, Komenského 20, Banská Bystrica

Fakulta prírodných vied a Filozofická fakulta Univerzita Mateja Bela, Tajovského 14, Banská Bystrica

Ekonomická fakulta, Univerzita Mateja Bela, Tajovského 10, Banská Bystrica

Fakulta Chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Radlinského 9, Bratislava

Fakulta elektrotechniky a informatiky Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Ilkovičova 3, Bratislava

Fakulta informatiky a informačných technológií Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Ilkovičova 2, Bratislava

Stavebná fakulta Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Radlinského 11, Bratislava

Fakulta architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Nám. slobody 19, Bratislava

Strojnícka fakulta Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Nám. slobody 17, Bratislava

ŠD Mladá Garda, STU, Račianska 103, Bratislava

ŠD Jura Hronca, STU, Bernoláková 1, Bratislava

ŠD Nikosa Belojanisa, STU, Wilsonova 6, Bratislava

ŠD Dobrovičova, STU, Dobrovičova 14, Bratislava

ŠD Mýtna, STU, Mýtna 28, Bratislava

ŠD Svoradov, STU, Svoradova 13, Bratislava

Rektorát Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Vazovova 5, Bratislava

Materiálovo-technologická fakulta Slovenskej technickej univerzity v Trnave,

Pavilón Z, Paulínska 16, Trnava

Pavilón T, ul. J. Bottu 25, Trnava

Pavilón TL, Botanická 49, Trnava

ŠD M. Uhra, STU, ul. J. Bottu 23, Trnava

Technická univerzita vo Zvolene, ul. T. G. Masaryka 24, Zvolen
Fakulta environmentálnej a výrobnjej techniky TUZVO, Študentská ul. 26, Zvolen
Fakulta ekonomiky a manažmentu SPU v Nitre, Trieda A. Hlinku 2, Nitra
Technická fakulta SPU v Nitre, Trieda A. Hlinku 2, Nitra
Rektorát SPU v Nitre, Trieda A. Hlinku 2, Nitra
Fakulta prírodných vied UKF v Nitre, Trieda A. Hlinku 1, Nitra
Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre, Kraskova 1, Nitra
Filozofická fakulta UKF v Nitre, Štefánikova 67, Nitra
Pedagogická fakulta a Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre, Dražovská cesta 4, Nitra
ŠD A. Bernoláka, SPU v Nitre, Trieda A. Hlinku 38, Nitra
ŠD Mladosť, SPU v Nitre, Štúrova ul. 3, Nitra
Ekonomická fakulta Univerzita J. Selyeho v Komárne, Hradná 21, Komárno
Pedagogická fakulta Univerzita J. Selyeho v Komárne, Bratislavská cesta 3322, Komárno
Národohospodárska fakulta EU v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, Bratislava
Fakulta hospodárskej informatiky EU v Bratislave, Dolnozemska cesta 1/b, Bratislava
ŠD Dolnozemska, EU v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, Bratislava
Právnická fakulta UPJŠ, Kováčska 26, Košice
Fakulta elektrotechniky a informatiky TUKE, Letná 9, Košice
Fakulta umení TUKE, Letná 9, Košice
Univerzitná knižnica TUKE, B. Němcovej 7, Košice
Ekonomická fakulta TUKE, B. Němcovej 32, Košice
Právnická fakulta Trnavskej univerzity, Kollárova 10, Trnava
Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity, Univerzitné námestie 1, Trnava
Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity, Priemyselna 4, Trnava
Filozofická fakulta Trnavskej univerzity, Hornopotočná 23, Trnava
Fakulta sociálnych vied UCM v Trnave, Nám. J. Herdu, Trnava
Filozofická fakulta a Fakulta humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity, ul. 17. novembra, Prešov

Príloha 2. Hodnotiaci hárok – vysoké školy

Vysvetlivky – 3. stĺpec (začiarknuť X)

áno – spĺňa požiadavky
 nie – nespĺňa požiadavky
 A/N – čiastočne spĺňa požiadavky
 neexist. – priestor/prvok neexistuje

Vysvetlivky – 4. stĺpec (doplniť +/-)

+ priestor/prvok spĺňa požiadavky
 - priestor/prvok nespĺňa požiadavky
 priestor/prvok neexistuje

Druhy zdravotného postihnutia:

ZŤP – osoba s ťažkým zdravotným postihnutím
 ZrP – osoba so zrakovým postihnutím
 TP – osoba s telesným postihnutím
 SP – osoba so sluchovým postihnutím

HODNOTIACI HÁROK – VYSOKÉ ŠKOLY (VŠ)

Identifikácia bariér z hľadiska minimálnych nárokov študentov so špecifickými potrebami

Názov objektu:	Mená hodnotiteľov:
Adresa:	

A. DOPRAVA

		☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ autobusm ☐ električka.....m ☐ trolejbus.....m ☐ vlak.....m	Poznámky:
A.1	Dostupnosť MHD a vzdialenosť od zastávky MHD ku vstupu do objektu VŠ.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ autobusm ☐ električka.....m ☐ trolejbus.....m ☐ vlak.....m	
A.2	Objekt VŠ je bezbariérový prístupný zo zastávky MHD v súlade s platnou legislatívou.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ zastávka MHD (prístup, označenie...) ☐ bezbariérové prechody pre chodcov ☐ chodníky (šírka a sklon) ☐ bezbariérové prekonávanie výškových rozdielov ☐ orientačný systém pre ZrP	
A.3	Z parkoviska je bezbariérový prechod ku vstupu do budovy v súlade s platnou legislatívou.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ bezbariérový prechod na chodník ☐ chodníky (šírka a sklon) ☐ bezbariérové prekonávanie výškových rozdielov ☐ orientačný systém pre ZrP	
A.4	Povrch chodníkov, rámp a schodov v exteriéri budovy je upravený proti šmyku.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ chodníky ☐ rampy ☐ schody ☐ iné:	

A.5	K dispozícií sú vyhradené parkovacie stojiská pre ZŤP osoby.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
A.6	Vyhradené stojiská spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ predpísaný počet stojísk ☐ v blízkosti vstupu do budovy ☐ rozmer 3,5 m x 5 m ☐ bezbariérový prechod na chodník ☐ označenie symbolom prístupnosti	

B. VSTUP DO OBJEKTU

B.1	Hlavný vstup do objektu je bezbariérový.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ vedľajší vstup je bezbariérový	
B.2	Vstup do objektu je na úrovni terénu (plynulý prechod bez výškových rozdielov).	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
B.3	Vstup do objektu je vo vyššej úrovni ako terén pred vstupom.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	Výškový rozdiel je prekonaný: ☐ schodmi ☐ rampou ☐ doplnkovým zdvíhacím zariadením	
B.4	Rampa spĺňa požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ sklon rampy ☐ šírka rampy ☐ držadlá rampy po oboch stranách ☐ kontrastné označenie začiatku a konca rampy	
B.5	Vstupné dvere spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ manévrovacía plocha pred dverami ☐ spôsob otvárania dverí ☐ šírka jedného krídla najmenej 90 cm ☐ kľučka vo výške max. 110 cm ☐ horná hrana zvončekového panela vo výške najviac 140 cm ☐ označenie zasklených dverí	
B.6	Orientačný systém pre ZrP je v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ systém hmatných pásov ☐ zvukové signály ☐ farebné kontrasty	

C. VSTUPNÁ HALA A KOMUNIKAČNÉ PRIESTORY

C.1	Vo vstupnom zádverí sa dá bezpečne manévrovať osobe na vozíku v súlade s platnou legislatívou.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ spôsob otvárania dverí ☐ veľkosť manévrovacej plochy	
-----	--	---	---	--

C.2	Informačný pult má zníženú časť, aby bola možná komunikácia aj s osobou na vozíku/nížšieho vzrastu.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.3	V rámci objektu je vytvorený orientačný systém pre ZrP.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ reliéfny orientačný plán ☐ materiálové kontrasty ☐ farebné kontrasty ☐ geometrické kontrasty ☐ systém hmatných pásov	
C.4	Priestor vstupnej haly je v jednej úrovni bez výškových rozdielov.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.5	Výškové rozdiely vo vstupnej hale sú bezbariérovo riešené/prekonané.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ správne nadimenzovaná rampa ☐ zvislá zdvíhacia plošina ☐ šikmá schodisková plošina ☐ iné:	
C.6	Na vertikálne prekonanie podlaží je k dispozícii výťah.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.7	Výťahová kabína spĺňa požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ veľkosť kabíny min.110 x 140 cm ☐ manévrovacía plocha pred výťahom ☐ šírka dverí min. 80 cm ☐ automatické otváranie dverí	
C.8	Vybavenie výťahu spĺňa požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ privolávač vo výške 90 až 120 cm ☐ najvyššie tlačidlo ovládacieho panela vo výške max.140 cm ☐ ovládacie zariadenia čitateľné aj hmatom (vedľa tlačidiel) ☐ príjazd oznámený zvukovým signálom	
C.9	V prípade vysunutého schodiska do priestoru je pod schodiskom zábrana vstupu (podchodná výška min. 220 cm).	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.10	Vybavenie schodiska spĺňa požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ držadlá po oboch stranách schodiska ☐ tvar schodiskového stupňa ☐ kontrastné označenie prvého a posledného schodu v ramene schodiska	
C.11	Chodbové priestory v rámci podlažia, kde sú situované učebne, sú v jednej úrovni bez výškových rozdielov.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		

C.12	Výškové rozdiely v chodbových priestoroch sú bezbariérové riešené/ prekonané.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ správne nadimenzovaná rampa ☐ zvislá zdvíhacia plošina ☐ šikmá schodisková plošina ☐ iné:	
C.13	V chodbových priestoroch nie je žiadna prekážka, ktorá by ohrozovala pohyb ZrP.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.14	Dvere v komunikačných priestoroch spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ šírka krídla najmenej 80 cm ☐ prah najviac 2 cm ☐ kľučka vo výške najviac 110 cm ☐ kľučka odsadená od rohu 30 cm ☐ označenie miestnosti Braillovým a reliéfnym písmom	
C.15	Aspoň jeden z pevne inštalovaných počítačov (infobox) je prístupný a užívateľný v sediacej polohe.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.16	Pri verejných toaletách je situovaná aj bezbariérová záchodová kabína.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ vo vstupnej hale ☐ pri študovni/knižnici ☐ pri jedálni, pri bufete ☐ inde:	
C.17	Bezbariérová záchodová kabína má rozmer najmenej 140 cm x 180 cm (rekonštrukcie) alebo 160 cm x 180 cm (novostavby).	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.18	V bezbariérovej záchodovej kabíne je k dispozícii tlačidlo na privolanie pomoci v prípade núdze.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.19	Dvere do bezbariérovej záchodovej kabíny spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ šírka krídla najmenej 80 cm ☐ bezprahový prechod ☐ otváranie dverí smerom von z kabíny ☐ kľučka - držadlo ☐ dvere odsadené od rohu 30 cm	
C.20	Zariadenie predmety v bezbariérovej záchodovej kabíne sú osadené v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ prístup k záchodovej mise ☐ výška sedadla záchodovej misy ☐ prístup k umývadlu ☐ výška umývadla	

C.21	Vybavenie bezbariérovej záchodovej kabíny spĺňa požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ sklopné držadlá pri toalete ☐ dosah na splachovacie zariadenie ☐ dosah na toaletný papier ☐ vodovodná páková batéria na umývadle ☐ zrkadlo v správnej výške ☐ háky na zavesenie šatstva	
------	---	---	--	--

D. ADMINISTRATÍVNE / DEKANÁTNE PRIESTORY

D.1	Do administratívnych priestorov je zabezpečený bezbariérový prístup.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ rektorát resp. dekanát ☐ študijné oddelenie ☐ pokladňa, podateľňa ☐ kabinety učiteľov ☐ iné:	
D.2	Dvere spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ šírka krídla najmenej 80 cm ☐ prah najviac 2 cm ☐ kľučka vo výške najviac 110 cm ☐ kľučka odsadená od rohu 30 cm ☐ označenie reliéfnym písmom	
D.3	Oznamy na dekanáte/ administratívnych priestoroch sú ľahko vnímateľné.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ aspoň 70 % kontrast písaného textu s pozadím ☐ veľkosť písma ☐ font písma	

E. PRIESTORY NA VÝUČBU

E.1	Do výučbových priestorov je zabezpečený bezbariérový prístup.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ auly ☐ učebne ☐ laboratóriá ☐ modelárne ☐ iné:	
E.2	Dvere do učební spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ šírka krídla najmenej 80 cm ☐ prah najviac 2 cm ☐ kľučka vo výške najviac 110 cm ☐ kľučka odsadená od rohu 30 cm ☐ označenie reliéfnym písmom	
E.3	Priechody medzi stolovým a sedacím nábytkom sú najmenej 90 cm široké.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
E.4	Študent na vozíku má vyhradené miesto v učebniach, prednáškových sálach a zhromažďovacích priestoroch.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ auly, auditória ☐ učebne ☐ zhromažďovacie priestory	

E.5	Výška a konštrukcia pracovného stola umožňuje pohodlné zasunutie vozíka s podrúčkami.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
E.6	Za pracovným stolom je voľná podlahová plocha najmenej 140 cm x 140 cm.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
E.7	K dispozícii sú pomocné načúvacie systémy pre SP osoby.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
E.8	V prednáškovej sále/aule je pre TP učiteľa bezbariérový prístupný rečnícky pult.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		

F. STRAVOVACIE PRIESTORY

F.1	Do stravovacích priestorov je zabezpečený bezbariérový prístup.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ jedáleň ☐ bufet ☐ automaty na jedlo ☐ automaty na nápoje	
F.2	Dvere do stravovacích priestorov spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ šírka krídla najmenej 80 cm ☐ prah najviac 2 cm ☐ kľučka vo výške najviac 110 cm ☐ kľučka odsadená od rohu 30 cm	
F.3	Medzi stolmi a samoobslužnými pultmi sú priechody široké najmenej 90 cm.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
F.4	Výdaj jedál je vo výške najviac 90 cm.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
F.5	Tovar na samoobslužných pultoch je vo výške najviac 120 cm, aby bol prístupný aj pre osobu na vozíku.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		

F.6	Výška a konštrukcia jedálenského stola umožňuje pohodlné zasunutie vozíka s podrúčkami.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
F.7	Tlačidlá na objednanie a zaplatenie tovaru v samoobslužných automatoch s jedlom a nápojmi sú vo výške najviac 140 cm.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		

G. KNIŽNICA / ŠTUDOVŇA

G.1	Do priestorov knižnice/študovne je zabezpečený bezbariérový prístup.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
G.2	Dverné otvory spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ šírka krídla najmenej 80 cm ☐ prah najviac 2 cm ☐ kľučka vo výške najviac 110 cm ☐ kľučka odsadená od rohu 30 cm	
G.3	Medzi stolmi a regálmi študovne/knižnice sú najmenej 90 cm široké priechody.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
G.4	Informačný pult má zníženú časť, aby bola možná komunikácia aj s osobou na vozíku/nížšieho vzrastu.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
G.5	Najpoužívanejšie učebné pomôcky/knihy sú uložené v regáloch vo výške najviac 120 cm, alebo sa dajú objednať cez AIS.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
G.6	Výška a konštrukcia pracovného stola umožňuje pohodlné zasunutie vozíka s podrúčkami.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
G.7	Za pracovným stolom je manévrovací plocha najmenej 140 cm x 140 cm.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		

H. DOPLNKOVÉ PRIESTORY

H.1	V priestoroch VŠ sú situované výstavné/ spoločenské priestory.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
H.2	Výstavné/spoločenské priestory sú bezbariérovú prístupné.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
H.3	V priestoroch VŠ je bezbariérovú prístupná šatňa na odkladanie kabátov.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
H.4	V priestore vysokej školy sú situované priestory na šport. Tieto priestory sú bezbariérovú prístupné.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ telocvičňa ☐ bazén ☐ exteriérové ihriská ☐ iné:	
H.5	V krytých športových zariadeniach je k dispozícii aj bezbariérovú šatňa a bezbariérovú hygiena.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
H.6	Na prepravu osôb s ťažkým TP do bazéna/vírivej vane je k dispozícii pomôcka/ zdvíhacie zariadenie.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ presadací systém ☐ zvýšený okraj bazéna ☐ mobilné zdvíhacie zariadenie ☐ stacionárne zdvíhacie zariadenie ☐ iné	

I. EVAKUÁCIA

I.1	Budova VŠ má vypracovaný evakuačný plán pre osoby so zdravotným postihnutím.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
I.2	Na evakuáciu osôb s TP je k dispozícii evakuačná stolička.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
I.3	Hlásič požiaru vydáva zvukový a svetelný signál.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		

Príloha 3. Hodnotiaci hárok – študentské domovy

Vysvetlivky – 3. stĺpec (začiarknuť X)

áno – spĺňa požiadavky
 nie – nespĺňa požiadavky
 A/N – čiastočne spĺňa požiadavky
 neexist. – priestor/prvok neexistuje

Vysvetlivky – 4. stĺpec (doplniť +/-)

+ priestor/prvok spĺňa požiadavky
 - priestor/prvok nespĺňa požiadavky
 priestor/prvok neexistuje

Druhy zdravotného postihnutia:

ZŤP – osoba s ťažkým zdravotným postihnutím
 ZrP – osoba so zrakovým postihnutím
 TP – osoba s telesným postihnutím
 SP – osoba so sluchovým postihnutím

HODNOTIACI HÁROK – ŠTUDENSKÉ DOMOVY (ŠD)

Identifikácia bariér z hľadiska minimálnych nárokov študentov
 so špecifickými potrebami

	Názov objektu:	Mená hodnotiteľov:
	Adresa ŠD:	

A. DOPRAVA

				Poznámky:
A.1	Dostupnosť MHD a vzdialenosť od zastávky MHD ku vstupu do objektu ŠD.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ autobusm ☐ električka.....m ☐ trolejbus.....m ☐ vlak.....m	
A.2	Objekt ŠD je bezbariérový prístupný zo zastávky MHD v súlade s platnou legislatívou.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ zastávka MHD (prístup, označenie...) ☐ bezbariérové prechody pre chodcov ☐ chodníky (šírka a sklon) ☐ bezbariérové prekonávanie výškových rozdielov ☐ orientačný systém pre ZrP	
A.3	Z parkoviska je bezbariérový prechod ku vstupu do budovy v súlade s platnou legislatívou.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ bezbariérový prechod na chodník ☐ chodníky ☐ bezbariérové prekonávanie výškových rozdielov ☐ orientačný systém pre ZrP	

A.4	Povrch chodníkov, rámp a schodov v exteriéri budovy je upravený proti šmyku.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ chodníky ☐ rampy ☐ schody	
A.5	K dispozícií sú vyhradené parkovacie stojiská pre ZŤP osoby.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
A.6	Vyhradené stojiská spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ predpísaný počet stojísk ☐ v blízkosti vstupu ☐ rozmer 3,5 m x 5 m ☐ bezbariérový prechod na chodník ☐ označenie symbolom prístupnosti	

B. VSTUP DO OBJEKTU

B.1	Hlavný vstup do objektu je bezbariérový.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ vedľajší vstup je bezbariérový	
B.2	Vstup do objektu je na úrovni terénu (plynulý prechod bez výškových rozdielov).	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
B.3	Vstup do objektu je vo vyššej úrovni ako terén pred vstupom.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	Výškový rozdiel je prekonaný: ☐ schodmi ☐ rampou ☐ doplnkovým zdvíhacím zariadením	
B.4	Rampa spĺňa požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ sklon rampy ☐ šírka rampy ☐ držadlá rampy po oboch stranách ☐ kontrastné označenie začiatku a konca rampy	
B.5	Vstupné dvere spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ pred dverami je manévrovacía plocha ☐ spôsob otvárania dverí ☐ šírka jedného krídla najmenej 90 cm ☐ kľučka vo výške najviac 110 cm ☐ horná hrana zvončekového panela vo výške najviac 140 cm ☐ označenie zasklených dverí	
B.6	Orientačný systém pre ZrP je v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ systém hmatných pásov ☐ zvukové signály ☐ farebné kontrasty	

C. VSTUPNÁ HALA A KOMUNIKAČNÉ PRIESTORY

C.1	Vo vstupnom zádverí môže osoba na vozíku bezpečne manévrovať v súlade s platnou legislatívou.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ spôsob otvárania dverí ☐ veľkosť manévrovacej plochy	
C.2	Informačný pult má zníženú časť, aby bola možná komunikácia aj s osobou na vozíku.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.3	V rámci objektu je vytvorený orientačný systém pre ZrP.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ reliéfny orientačný plán ☐ materiálové kontrasty ☐ farebné kontrasty ☐ geometrické kontrasty ☐ systém hmatných pásov	
C.4	Priestor vstupnej haly je v jednej úrovni bez výškových rozdielov.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.5	Výškové rozdiely vo vstupnej hale sú bezbariérovo riešené/prekonané.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ správne nadimenzovaná rampa ☐ zvislá zdvíhacia plošina ☐ šikmá schodisková plošina ☐ iné:	
C.6	Na vertikálne prekonanie podlaží je k dispozícii výťah.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.7	Výťahová kabína spĺňa požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ veľkosť kabíny min. 110 x 140 cm ☐ manévrovacia plocha pred výťahom ☐ šírka dverí min. 80 cm ☐ automatické otváranie dverí	
C.8	Vybavenie výťahu spĺňa požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ privolávač vo výške 90 až 120 cm ☐ najvyššie tlačidlo ovládacieho panela vo výške max. 140 cm ☐ ovládacie zariadenia čitateľné aj hmatom (vedľa tlačidla) ☐ príjazd oznámený zvukovým signálom	

C.9	V prípade vysunutého schodiska do priestoru je pod schodiskom zábrana vstupu (podchodná výška min. 220 cm).	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.10	Vybavenie schodiska spĺňa požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ držadlá po oboch stranách schodiska ☐ tvar schodiskového stupňa ☐ kontrastné označenie prvého a posledného schodu v ramene schodiska	
C.11	Chodbové priestory v rámci podlažia, kde sú situované bezbariérové izby, sú v jednej úrovni bez výškových rozdielov.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.12	Výškové rozdiely v chodbových priestoroch sú bezbariérovo riešené/prekonané.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ správne nadimenzovaná rampa ☐ zvislá zdvíhacia plošina ☐ šikmá schodisková plošina ☐ iné:	
C.13	V chodbových priestoroch nie je žiadna prekážka, ktorá by ohrozovala pohyb ZrP.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.14	Dvere v komunikačných priestoroch spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ šírka krídla najmenej 80 cm ☐ prah najviac 2 cm ☐ kľučka vo výške najviac 110 cm ☐ kľučka odsadená od rohu 30 cm ☐ označenie Braillovým a reliéfnym písmom	
C.15	Aspoň jeden z pevne inštalovaných počítačov (infobox) je prístupný a užívateľný v sediacej polohe.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.16	Pri verejných toaletách je situovaná aj bezbariérová záchodová kabína.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ vo vstupnej hale ☐ pri študovni/knižnici ☐ pri jedálni, pri bufete ☐ inde:	

C.17	Bezbariérová záchodová kabína má rozmer najmenej 140 cm x 180 cm (rekonštrukcie) alebo 160 cm x 180 cm (novostavby).	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.18	V bezbariérovej záchodovej kabíne je k dispozícii tlačidlo na privolanie pomoci v prípade núdze.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
C.19	Dvere do bezbariérovej záchodovej kabíny spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ šírka krídla najmenej 80 cm ☐ bezprahový prechod ☐ otváranie dverí smerom von z kabíny ☐ kľučka - držadlo ☐ dvere odsadené od rohu 30 cm	
C.20	Zariaďovacie predmety v bezbariérovej záchodovej kabíne sú osadené v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ prístup k záchodovej mise ☐ výška sedadla záchodovej misy ☐ prístup k umývadlu ☐ výška umývadla	
C.21	Vybavenie bezbariérovej záchodovej kabíny spĺňa požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ sklopné držadlá pri toalete ☐ dosah na splachovacie zariadenie ☐ dosah na toaletný papier ☐ vodovodná páková batéria na umývadle ☐ zrkadlo v správnej výške ☐ háky na zavesenie šatstva	

D. BEZBARIÉROVÁ IZBA

D.1	Do ubytovacej časti s bezbariérovými izbami je zabezpečený bezbariérový prístup.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
D.2	Dvere do bezbariérovej izby spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ šírka dverí najmenej 80 cm ☐ bezprahový prechod ☐ spôsob otvárania dverí ☐ kľučka - držadlo ☐ dvere odsadené od rohu 30 cm ☐ označenie reliéfnym písmom	

D.3	Vo vstupnej predsieni je možné manévrovanie osoby na vozíku.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ spôsob otvárania dverí ☐ veľkosť manévrovacej plochy	
D.4	Priechody medzi nábytkom sú najmenej 90 cm široké.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
D.5	Pred pracovným stolom je voľná manévrovacia plocha Ø 150 cm.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
D.6	Výška a konštrukcia pracovného stola umožňuje pohodlné zasunutie vozíka s podrúčkami.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
D.7	Manévrovacia plocha Ø150 cm je aj pred iným nábytkom.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ pri posteli ☐ pred šatníkovou skriňou ☐ kuchynskou linkou (ak existuje)	
D.8	Ovládacie prvky a základné vybavenie je osadené v správnej výške.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ otváranie okna ☐ poloha zásuviek a vypínačov ☐ poloha háčikov na šatstvo ☐ výška tyče v šatníkovej skrini ☐ výška políc na učebnice	
D.9	Okenný parapet je vo výške najviac 70 cm nad podlahou.	☐ áno ☐ nie		
D.10	Prechod na balkón je bezbariérový (ak je k izbe pričlenený).	☐ áno ☐ nie ☐ neexist.		

E. BEZBARIÉROVÁ KÚPEĽŇA

E.1	Bezbariérová izba má vlastnú kúpeľňu a toaletu.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
E.2	Dvere do bezbariérovej kúpeľne spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ šírka krídla najmenej 80 cm ☐ bezprahový prechod ☐ otváranie dverí smerom von z kúpeľne ☐ kľučka - madlo ☐ dvere odsadené od rohu 30 cm	

E.3	Zariaďovacie predmety kúpeľne sú osadené v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ prístup k záchodovej mise ☐ výška sedadla záchodovej misy ☐ prístup k umývadlu ☐ výška umývadla ☐ rozmer sprchy ☐ odvodnenie sprchy	
E.4	Vybavenie bezbariérovej kúpeľne spĺňa požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ sklopné držadlá pri toalete ☐ dosah na splachovacie zariadenie ☐ dosah na toaletný papier ☐ držadlá v sprchovacom kúte ☐ sedadlo v sprchovacom kúte ☐ vod. batéria v sprche a na umývadle ☐ osadenie zrkadla ☐ háky na zavesenie uterákov a šatstva	
E.5	V priestore kúpeľne je k dispozícii tlačidlo na privolanie pomoci v prípade núdze.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		

F. STRAVOVACIE PRIESTORY

F.1	Do stravovacích priestorov je zabezpečený bezbariérový prístup	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ jedáleň ☐ bufet ☐ automaty na jedlo ☐ automaty na nápoje	
F.2	Dvere do stravovacích priestorov spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ šírka krídla najmenej 80 cm ☐ prah najviac 2 cm ☐ kľučka vo výške najviac 110 cm ☐ kľučka odsadená od rohu 30 cm	
F.3	Medzi stolmi a samoobslužnými pultmi sú priechody široké najmenej 90 cm.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
F.4	Výdaj jedál je vo výške najviac 90 cm.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
F.5	Tovar na samoobslužných pultoch je vo výške najviac 120 cm, aby bol prístupný aj pre osobu na vozíku.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		

F.6	Výška a konštrukcia jedálenského stola umožňuje pohodlné zasunutie vozíka s podrúčkami.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
F.7	Tlačidlá na objednanie a zaplatenie tovaru v samoobslužných automatoch s jedlom a nápojmi sú vo výške najviac 140 cm.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		

G. KNIŽNICA / ŠTUDOVŇA

G.1	Do priestorov knižnice/študovne je zabezpečený bezbariérový prístup.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
G.2	Dverné otvory spĺňajú požiadavky platnej legislatívy.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ šírka krídla najmenej 80 cm ☐ prah najviac 2 cm ☐ kľučka vo výške najviac 110 cm ☐ kľučka odsadená od rohu 30 cm	
G.3	Medzi stolmi študovne/knižnice sú najmenej 90 cm široké priechody.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
G.4	Informačný pult má zníženú časť, aby bola možná komunikácia aj s osobou na vozíku.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
G.5	Najpoužívanejšie učebné pomôcky/knihy sú uložené v regáloch vo výške najviac 120 cm.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
G.6	Výška a konštrukcia pracovného stola umožňuje pohodlné zasunutie vozíka s podrúčkami.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		

G.7	Za pracovným stolom je manévrovací plocha najmenej 140 cm x 140 cm.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
-----	---	---	--	--

H. DOPLNKOVÉ PRIESTORY

H.4	Pri študentskom domove sú situované priestory na šport.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ telocvičňa ☐ bazén ☐ exteriérové ihriská ☐ iné:	
H.5	V krytých športových zariadeniach je k dispozícii aj bezbariérová šatňa a bezbariérová hygiena.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
H.6	Na prepravu osôb s ťažkým TP do bazéna/vírivej vane je k dispozícii pomôcka/zdvíhacie zariadenie.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.	☐ presadací systém ☐ zvýšený okraj bazéna ☐ mobilné zdvíhacie zariadenie ☐ stacionárne zdvíhacie zariadenie ☐ iné:	

II. EVAKUÁCIA

I.1	Budova ŠD má vypracovaný evakuačný plán pre osoby so zdravotným postihnutím.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
I.2	Na evakuáciu TP osôb je k dispozícii evakuačná stolička.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		
I.3	Hlásič požiaru vydáva zvukový a svetelný signál.	☐ áno ☐ nie ☐ A/N ☐ neexist.		

Príloha 4. Vzor záverečnej hodnotiacej správy

Vysoká škola: SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA

Adresa: Trieda A. Hlinku 2, Nitra

Objekt: hlavná budova - rektorát, aula, pavilón A

Hodnotenie bezbariérovej prístupnosti vysokej školy z hľadiska nárokov študentov so špecifickými potrebami

Hodnotený komplex budov Slovenskej poľnohospodárskej univerzity (ďalej len SPU) v Nitre pozostáva z troch objektov (aula, budova rektorátu a pavilón A), ktoré sú prepojené vstupnou halou.

1 Hodnotenie z hľadiska nezávislosti pri pohybe a užívaní priestorov

Objekty SPU majú dobré napojenie na mestskú hromadnú dopravu. Dochádzkové vzdialenosti zo zastávky MHD sú v rozmedzí približne 270 až 280 m. Zastávky nie sú realizované v zmysle ustanovení platnej legislatívy, najmä riešenie pásov reliéfnej dlažby (podľa Vyhlášky č. 532/2002 Z. z.). Na trase medzi zastávkami a posudzovanými objektmi je potrebné prechádzať cez dopravnú komunikáciu. Priechod pre chodcov nie je realizovaný podľa všetkých ustanovení platnej legislatívy, chýba orientačný systém pre osoby so zrakovým postihnutím (ZrP). Prístup osobným automobílom do areálu je bezproblémový, ale boli zistené tieto nedostatky:

- prístup k hlavnému vstupu je cez parkovisko a po zjazdných chodníkoch (Obr. 1),
- nie je vyhradený dostatočný počet parkovacích miest pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím podľa Vyhlášky 532/2002 Z. z. (4 % z celkového počtu miest),

- vyhradené stojiská pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím nespĺňajú požiadavky platnej legislatívy, pretože majú nedostatočné rozmery (musia byť široké najmenej 3,5 m) a chýba vodorovné značenie (Obr. 2).

Obr. 1. Prístup k hlavnému vstupu do budovy

Obr. 2. Vyhradené parkovacie miesta

SPU má niekoľko vstupov do budovy. Vstup z Triedy A. Hlinku do budovy rektorátu slúži ako hlavný vstup (Obr. 3). Vedľajšie vstupy sa nachádzajú v častiach medzi hlavnou budovou a pavilónmi, a každé auditórium má vlastný prístup z exteriéru (slúži aj ako úniková komunikácia). Pri hodnotení bezbariérovosti vstupov do budov sa zistili tieto nedostatky:

- povrch spevnenej plochy pri hlavnom vstupe nie je protišmykovo riešený (Obr. 4).

Obr. 3. Hlavný vstup do budovy

Obr. 4. Dlažba pred hlavným vstupom

Hlavné vstupné dvere sú otváravé. Vstupné dvere nespĺňajú niektoré požiadavky platnej legislatívy (Vyhlášky č. 532/2002 Z. z.):

- hlavné vstupné dvere sú dvojkřídlové, ale ani jedno křídlo nemá svetlú šírku 900 mm (obe majú 800 mm).

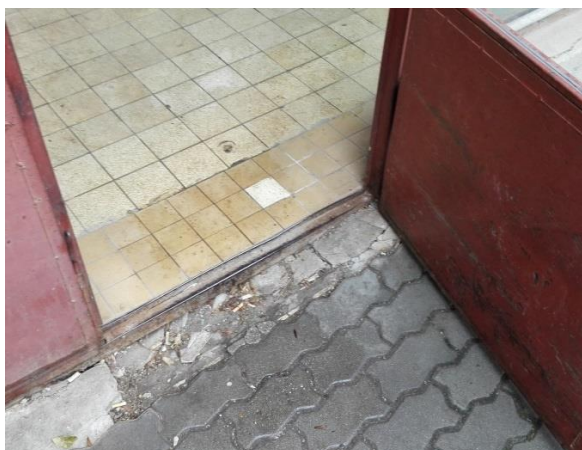
Vedľajšie vstupy majú z hľadiska bezbariérovosti tieto nedostatky:

- vedľajšie vstupy na úrovni terénu majú prah dverí presahujúci 20 mm (Obr. 5),
- vedľajšie vstupy, ktoré sú umiestnené vo vyššej úrovni ako terén pred vstupom, majú realizované rampy, ktoré však nespĺňajú požiadavky platnej legislatívy (Obr. 6).

Na vertikálne prepojenie podlaží slúžia schodiská a výtahy.

Schodiská sú označené v zmysle platnej legislatívy, ale majú tieto nedostatky:

- schodiská v budove rektorátu majú držadlá len na jednej strane (Obr. 7),
- pod podestami schodísk a ramenami samonosných schodísk, kde nie je podchodná výška 2200 mm, nie sú realizované dostatočné zábrany vstupu, čím hrozí riziko úrazu, a taktiež tento priestor nie je dostatočne identifikovateľný pre osobu so zrakovým postihnutím (Obr. 8).

Obr. 5. Vedľajší vstup medzi hlavnou budovou a pavilónom

Obr. 6. Vedľajší vstup do auditória

Obr. 7. Schodisko v budove rektorátu

Obr. 8. Nedostatočne označený podschodiskový priestor

Výťahy majú požadované rozmery, automatické ovládanie dverí a ich vybavenie spĺňa základné požiadavky podľa platnej legislatívy. Pri hodnotení boli zistené tieto nedostatky:

- vnútorný ovládací panel je osadený vysoko (má byť v dosahovej výške do 1400 mm),
- reliéfne označenie tlačidiel (Obr. 9) je umiestnené priamo na tlačidle, čo môže spôsobiť neúmyselné stlačenie tlačidla pri obsluhu osobou so zrakovým postihnutím (podľa Vyhlášky č. 532/2002 Z. z. má byť reliéfne označenie umiestnené vedľa tlačidiel).

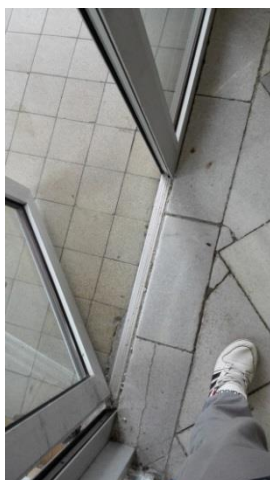
Obr. 9. Reliéfné označenie tlačidiel výťahu

Obr. 10. Schodisková plošina na schodisku v pavilóne A

V komunikačných priestoroch, najmä v častiach prepojenia objektov sa nachádzajú výškové rozdiely prekonané rampou alebo schodiskami so schodiskovou plošinou (Obr. 10). Z hľadiska bezbariérového užívania uvedených priestorov boli zistené tieto nedostatky:

- výška dverných prahov presahujúca 20 mm (Obr. 11),
- výškové rozdiely viac ako 20 mm v komunikačných priestoroch (Obr. 12),
- verejné počítače (infoboxy) sú osadené príliš vysoko, ani jeden nie je prístupný študentom na vozíku (Obr. 13).

Obr. 11. Vstup do chodby

Obr. 12. Výškové rozdiely v komunikačných priestoroch

Obr. 13. Verejné počítače neprístupné pre osoby na vozíku

Šírka dverí do prednáškových miestností, učební a kabinetov je vyhovujúca, ale vyskytujú sa tieto nedostatky:

- dvere do prednáškových miestností, učební a kabinetov sú osadené v úzkych nikách, a tým je sťažený vstup a manipulácia s dvernou kľučkou osobám sediacim na vozíku, kľučka nie je osadená od steny viac ako 300 mm (Obr. 14,15),
- v učebniach a kabinetoch pedagógov je dverný prah vyšší ako 20 mm.

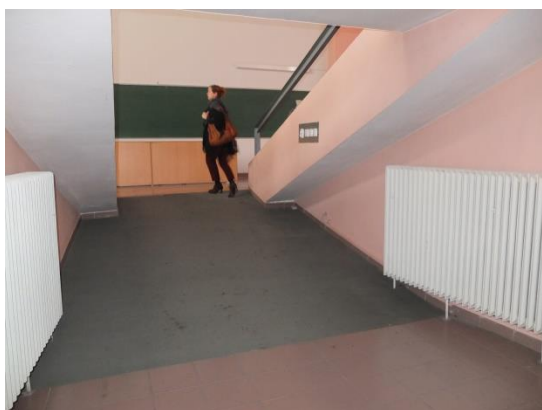
Obr. 14. Vstup do učebne

Obr. 15. Vstup do kabinetu

Väčšina prednáškových miestností je prístupná pre študentov so špecifickými potrebami, ale užívateľnosť priestorov je sťažená fixne zabudovaným nábytkom. Priestor pre prednášajúcich je bezbariérový prístupný bez vyvýšeného pódia (okrem auly), ale pult pre prednášajúcich je v niektorých miestnostiach neprístupný pre osobu na vozíku. Z hľadiska bezbariérového užívania priestorov boli zistené tieto nedostatky:

- prednáškové sály so vstupom s výškovým rozdielom sú prístupné rampami, ktoré majú nevhodný sklon a sú riešené bez držiadiel (Obr. 16),
- prednáškové miestnosti nemajú vyhradené miesta pre študentov na vozíku, pričom v niektorých miestnostiach nie je dostatočný priestor na vytvorenie takýchto miest (Obr. 17,18,19),
- pevne zabudovaný nábytok neumožňuje dostatočný prístup a manévrovanie pre študentov na vozíku (Obr. 18,19).

Obr. 16. Rampa do prednáškovkej miestnosti

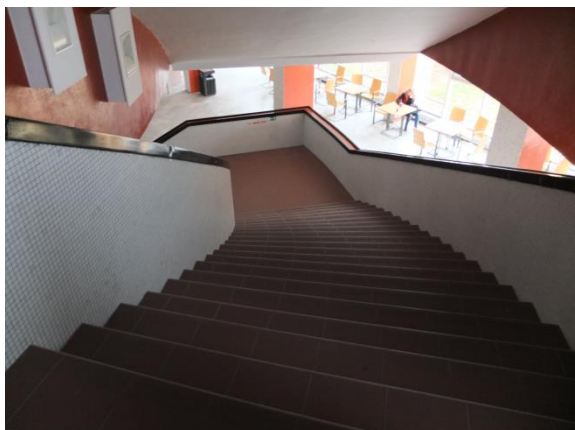
Obr. 17. Zariadenie prednáškovkej miestnosti

Obr. 18. Nedostatok priestoru pre študentov na vozíku

Obr. 19. Nedostatok priestoru pre študentov na vozíku

Obr. 20. Schodisko do auly zo vstupnej haly

Obr. 21. Schodisko pri vstupných dverách do auly

Obr. 22. Pódium v aule

Obr. 23. Riešenie hľadiska v aule

Spoločenské priestory SPU (aula) nespĺňajú základné nároky osôb so špecifickými potrebami. Nedostatky sú tieto:

- do auly nie je vytvorený bezbariérový vstup; hlavný vstup do auly (Obr. 20,21) sa nachádza vo vstupnej hale (prístup schodiskom bez schodiskovej plošiny, bez výťahu) a rampa pri vedľajšom vstupe z exteriéru nespĺňa požiadavky platnej legislatívy,
- vstupné dvere ani únikové dvere nespĺňajú požiadavky platnej legislatívy,
- výškové stupne v hľadisku a prevýšenie pódia neumožňuje pohyb osôb na vozíku (Obr. 22),
- v aule nie sú vyhradené miesta pre študentov na vozíku, ale v prípade presunu stoličiek v centrálnej časti auly možno takéto miesta vytvoriť (Obr. 23).

V hlavnej budove a ani v pavilóne A, sa nenachádzajú priestory knižnice, študovní a športové priestory. Hlavná budova nemá priestory vyhradené pre gastronómiu, vo vstupnej hale sa nachádza bufet a automat na nápoje. Samoobslužný automat na nápoje možno pohodlne obsluhovať aj v sediacej polohe (Obr. 24). Priestory bufetu nespĺňajú základné nároky študentov s telesným postihnutím. Bufet je bezbariérovo prístupný, avšak boli zistené tieto nedostatky:

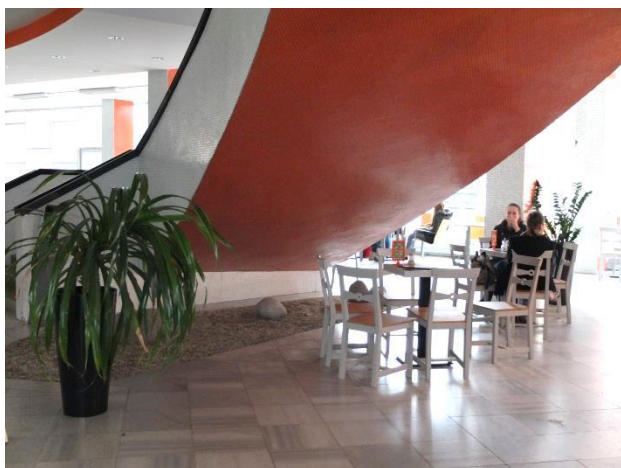
- predajný pult nemá zníženú časť, teda nie je v dosahovej výške osoby na vozíku (Obr. 25),
- stoly sú voľne umiestnené vo vstupnej hale, aj v rámci podschodiskového priestoru bez zábran v miestach, kde nie je podchodná výška najmenej 2200 mm (Obr. 26),
- výška a konštrukcia jedálenského stola neumožňuje pohodlné zasunutie vozíka s podrúčkami (Obr. 27).

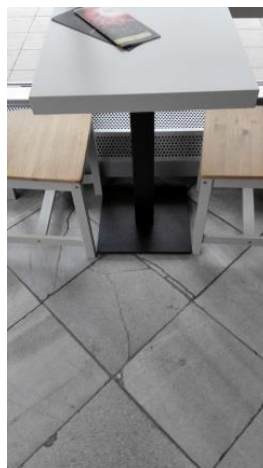
Obr. 24. Samoobslužný automat

Obr. 25. Obslužný pult v bufete

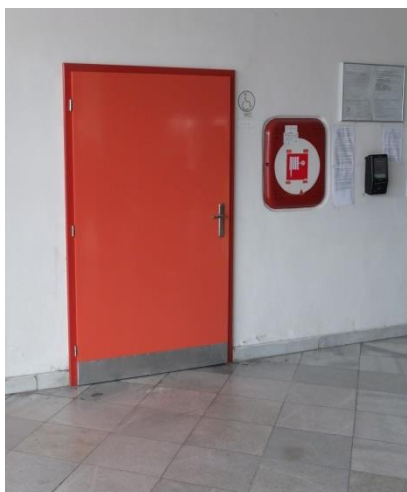
Obr. 26. Rozmiestnenie jedálenských stolov v podschodiskovom priestore

Obr. 27. Jedálenský stôl

Verejné toalety sú dobre nadimenzované. Bezbariérová záchodová kabína sa nachádza vo vstupnej hale (obr.28,29), avšak boli zistené tieto nedostatky:

- k umývadlu nie je umožnený komfortný prístup pre osobu na vozíku (vhodné by bolo použiť podomietkový sifón),
- zrkadlo nie je umiestnené v zníženej výške,
- v priestore záchodovej kabíny nie je nainštalované tlačidlo na privolanie pomoci,
- záchodová kabína je v súčasnosti uzamknutá kľúčom, ktorý je uložený na vrátnici.

Obr. 28. Dvere do bezbariérovej toalety

Obr. 29. Bezbariérová záchodová kabína

2 Hodnotenie z hľadiska orientácie a prístupu k informáciám

V posudzovanom objekte nie je vytvorený orientačný systém a prístup k informáciám v súlade s nárokmi osôb so zrakovým postihnutím. V zmysle platnej legislatívy (Vyhláška č. 532/2002 Z. z.) boli zistené tieto nedostatky:

- v exteriéri absentuje orientačný systém pre osoby so zrakovým postihnutím (napr. signálny pás pred hlavným vstupom do budovy),
- v budove nie je vytvorený orientačný systém v súlade s nárokmi osôb so zrakovým postihnutím (najmä vo vstupnej hale chýbajú prirodzené alebo umelé vodiace línie) a orientačné značenie je nevýrazné (Obr. 32),

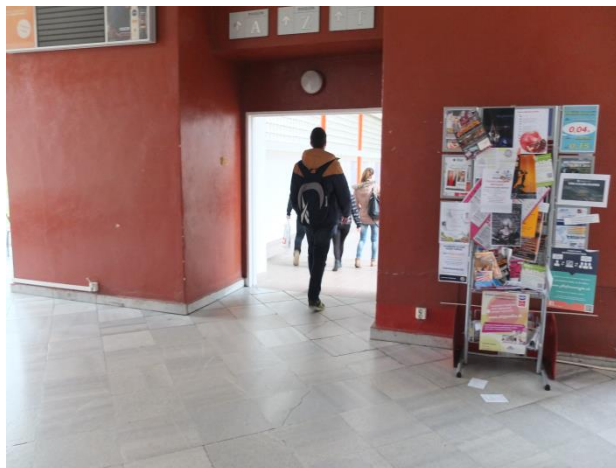
- vo vstupnej hale nie sú informácie v alternatívnych formátoch (hmatové alebo zvukové),
- zvonček pri vstupe na Rektorát nie je v dosahovej výške osoby sediacej na vozíku (Obr. 30),
- dvere a poschodia nie sú označené štítkami s reliéfnym opisom v reliéfnej latinke alebo v Braillovom písme (Obr. 31),
- v prednáškových sálach nie je k dispozícii pomocné načúvacie zariadenie (napr. zabudovaná indukčná slučka) na zlepšenie komunikácie so študentmi so sluchovým postihnutím.

Obr. 30. Vstup na Rektorát

Obr. 31. Označenie poschodia

Obr. 32. Orientačný a informačný systém

3 Hodnotenie z hľadiska bezpečnosti, zdravotných rizík a evakuácie

Použitie podlahové materiály v interiéri sú nešmyklivé, ľahko udržiavateľné, avšak dlažba pred hlavným vstupom do objektu je v nepriaznivom počasí šmyklivá.

Materiály použité v interiéri sú bez zdravotných rizík. Použitím kontrastných farieb a materiálov je uľahčená orientácia v priestore.

Ohrozením bezpečnosti pri pohybe sú:

- samonosné schodiská vo vstupných halových priestoroch a pri výťahu, lebo nie sú pri nich realizované zábrany vstupu do podschodiskového priestoru s podchodnou výškou menej ako 2200 mm (Obr. 8, Obr. 26),
- presah stropnej konštrukcie do priestoru vstupnej rampy v prednáškových miestnostiach (Obr. 16),
- exteriérové zábradlia na loggiách a interiérové zábradlia na schodiskových medzipodestách nedosahujú dostatočnú výšku (900 mm) a zabezpečenie proti pádu (Obr. 33,34).

Obr. 33. Zábradlie na loggii

Obr. 34. Zábradlie na schodiskovej medzipodeste

Priestory na výučbu, administratívne a spoločenské priestory sú dostatočne odvetrané a osvetlené v súlade s hygienickými predpismi.

Zariadenie nemá vypracovaný plán evakuácie osôb s poruchami mobility, zraku a sluchu:

- nie je vypracovaný evakuačný plán osôb so zdravotným postihnutím,
- nie sú vyhradené priestory na zhromažďovanie osôb so zdravotným postihnutím, ktoré čakajú na asistenciu pri evakuácii,
- neexistuje zabudovaný hlásič požiaru (svetelná a akustická signalizácia).

Záverečné zhodnotenie

Na základe vykonaného hodnotenia bezbariérovej prístupnosti objektov z hľadiska nárokov študentov so špecifickými potrebami možno konštatovať, že objekty pavilónu A, rektorátu a auly SPU nespĺňajú všetky požiadavky na bezbariérový prístup a užívanie priestorov. V súlade s platnou legislatívou (Vyhláška č. 532/2002 Z. z.) je potrebné vykonať opatrenia na odstránenie architektonických bariér.

Na splnenie minimálnych nárokov študentov so špecifickými potrebami v zmysle Vyhlášky č. 458/2012 Z. z. je potrebné vykonať tieto debariérizačné opatrenia:

Nevyhnutné úpravy pre bezbariérové sprístupnenie objektov:

- vytvoriť dostatočný počet vyhradených parkovacích miest (4 % z celkového počtu) a upraviť rozmery parkovacích miest vyhradených pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím (min. šírka 3500 mm), doplniť označenie podľa platnej legislatívy,
- vytvoriť systém orientačných prvkov pre osoby so zrakovým postihnutím (vodiace línie, signálne pásy) pri vstupe do budovy a vo vstupnej hale,
- v prednáškových sálach vyhradiť miesta pre študentov na vozíku,
- zrekonštruovať prístupové interiérové a únikové exteriérové rampy v prednáškových sálach a dimenzovať sklon podľa platnej legislatívy (Vyhláška č. 532/2002 Z. z.),
- v prednáškových sálach inštalovať systém na zosilnenie zvuku (napr. indukčnú slučku) pre študentov so sluchovým postihnutím,
- vyrovnať podlahu na chodbe medzi vstupnou halou a pavilónom CH,
- nutné je riešiť sprístupnenie centrálnej auly pre študentov s obmedzenou schopnosťou pohybu, napríklad inštalovaním schodiskovej plošiny, čo je však konštrukčne náročné vzhľadom na geometriu schodísk, ktoré vedú do auly; prípadne možno inštalovať schodiskovú plošinu na exteriérové schodisko vedúce na strechu, zrekonštruovať strechu nad vstupnou halou (aby bola pochôdzna) a upraviť únikový východ z auly na strechu tak, aby spĺňal parametre podľa platnej legislatívy,

- v rámci samotnej auly je nutné realizovať tieto bezbariérové úpravy:
 - inštalovať schodiskovú plošinu na schodisko pri vstupných dverách do auly,
 - schodisko na pódium sprístupniť pomocou rampy alebo znížiť výšku pódia,
 - vyhradiť miesta pre študentov na vozíku a inštalovať systém na zosilnenie zvuku (napr. indukčnú slučku) pre študentov so sluchovým postihnutím,
- vypracovať evakuačný plán pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

Ďalšie ekonomicky menej náročné úpravy:

- upraviť pult (znížiť výšku pultu) pri vrátnici, v bufete a na študijnom oddelení tak, aby bola umožnená komunikácia aj študentom na vozíku,
- pod ramenami samonosných schodísk osadiť zábrany vstupu (napr. kvetináče) v tých častiach, kde je podchodná výška menšia ako 2200 mm,
- aspoň jeden z verejne prístupných počítačov osadiť tak, aby ho mohla používať aj osoba na vozíku alebo nízkeho vzrastu,
- označiť dôležité miestnosti reliéfnym písmom s opisom účelu miestnosti,
- osadiť informačnú tabuľu vo vstupnej hale, ktorá bude dostatočne vnímateľná aj pre osoby s poruchami zraku,
- stoly v bufete vymeniť za také, ktoré umožnia pohodlné sedenie aj pre osobu na vozíku,
- na schodiskách osadiť chýbajúce držadlá,
- inštalovať tlačidlo na privolanie pomoci v bezbariérovej záchodovej kabíne,
- komunikačný panel pri vstupe na rektorát presunúť do výšky najviac 1400 mm,
- vytvoriť priestor pre bezbariérovo prístupnú šatňu, najlepšie na úrovni vstupnej haly a v blízkosti vstupu.

Hodnotiacu správu spracovali:

pedagóg: doc. Ing. arch. Zuzana Čerešňová, PhD.

študenti: Ivan Šamo, Miroslava Lukáčová

Výskumné a školiace centrum bezbariérového navrhovania - CEDA

Fakulta architektúry, Slovenská technická univerzita v Bratislave

Nám. slobody 19, 812 45 Bratislava